Spravodajca Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici

Universitas Matthiae Belii

ERUDITIO MORES FUTURUM

Ročník 16 september – október 2009 Číslo 1

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA 2009/2010

Aula Beliana, 16. september 2009

Príhovor rektorky UMB

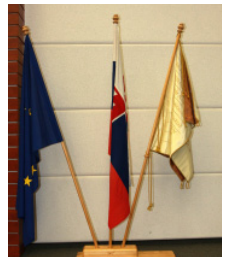

Vážení a milí naši hostia, magnificencie, spectability a honorability, kolegovia a študenti,

Univerzita Mateja Bela vstupuje dnes svojím osemnástim rokom do doby dospelosti a očakáva sa, že svoju zrelosť aj oficiálne potvrdí. To by však nebolo možné bez jej historických koreňov, bez nich by nemohla naplniť skutočnú univerzitnú ideu, ktorá nevzniká zo dňa na deň, ale sa roky pestuje slobodným vedeckým bádaním a pedagogickým dialógom, udržiavaním vysokej úrovne kultúry, vzdelanosti a ľudských vzťahov. Pripomeňme, že táto idea sa začala tvoriť na území Banskej Bystrice presne pred šesťdesiatimi rokmi, keď tu v septembri roku 1949 vznikla prvá oficiálna vysokoškolská inštitúcia – pobočka Pedagogickej fakulty pri Slovenskej univerzite v Bratislave. A hoci nebola ešte samostatná a venovala sa najmä externému štúdiu vyše 400 učiteľov, preukázala, že v regióne plnom vzdelanosti a kultúry, má vysokoškolské vzdelávanie svoje pravé miesto. Na tomto základe potom pred 55-timi rokmi 4. septembra 1954 začala svoju činnosť samostatná Vyššia škola pedagogická s denným vysokoškolským štúdiom. Aby dôvodov na oslavy bolo viac, uvediem, že táto sa v septembri pred 50-timi rokmi transformovala na pedagogický inštitút, ktorý sa v septembri pred 45-timi rokmi zlúčil s martinským inštitútom a vytvoril Pedagogickú fakultu v Banskej Bystrici. Neprerušená 60-ročná tradícia vysokoškolského vzdelávania tak dáva historické opodstatnenie našej dnešnej existencii.

Minulý akademický rok bol veľmi náročný. Okrem našich bežných povinností sme všetci a takmer všetko podriadili úsiliu potvrdiť univerzitný status. Napriek zverejnenému stavu, môžeme byť s výsledkami komplexnej akreditácie spokojní. V kvalitatívnom hodnotení vedy a výskumu sme z 18-tich skupín študijných odborov aj vďaka spájaniu síl v nepopulárnych integráciách v dvanástich dosiahli univerzitnú úroveň B a vyššiu, z nich 4, a tým aj dve fakulty dokonca hodnotenie A. Potvrdili sme univerzitnú úroveň v kvantite a kvalite doktorandského štúdia, ako aj v objeme zdrojov na výskum. Obhájili sme práva v 276 študijných programoch, teda všetkých, ktoré sme predložili na akreditáciu a ktoré pokračujú v nezmenenej, alebo príbuznej podobe. Len 3 programy sme pre odchod

profesorov nepredkladali a už vlani sme na ne neprijímali študentov. Podľa akreditácie máme práva otvárať v oboch formách štúdia 44 doktorandských študijných programov, habilitovať docentov a inaugurovať profesorov v 15 odboroch, čo je najviac v doterajšej histórii. Tieto sú aj hlavným dôvodom nášho zápasu

o univerzitný kredit, pretože ich strata by znamenala zastavenie vlastného rastu. Nesplnenie posledného kritéria, podľa ktorého univerzita nemôže mať na učiteľa s titulom profesor, docent, alebo PhD. viac ako 20 denných a na tretinu prepočítaných externých študentov, nebolo prekvapením. Veď v hodnotenom období rokov 2002 až 2007 naša univerzita na základe uznesení a dohôd plnila množstvo objednávok vlády a ministerstiev na zvýšenie vzdelanostnej úrovne nášho regiónu. Počas roka sme urobili všetko preto, aby sme toto kritérium splnili. Aj napriek vedomiu ekonomických dôsledkov sme znížili počet študentov, po zápisoch ich bude okolo 14 500. Za rok získalo 40 učiteľov akademický titul PhD., čo je najvyšší prírastok v histórii. Prijali sme ďalších, a tak počet profesorov, docentov a odborných asistentov s PhD. presiahne do konca septembra číslo 500 a pomer k učiteľom bez titulu bude 5:1, čo v našich dejinách nemá obdobu. Veríme preto, že vytúžený cieľ dosiahneme. Ako ďaleko od tejto honby za splnením kritérií je však skutočná platónska idea univerzity, ktorá ju odlišuje od iných typov škôl? Univerzita je zvláštnym typom školy, v ktorom učia učitelia, ktorých povolaním je veda. Stoja v popredí bádania svojej doby. Čomu učia, je výsledkom ich výskumu a vedeckej tradície. Nielen objavujú nové poznatky, ale reflektujú ich súvislosti, kladú otázky svojmu mysleniu, tento pohyb vedomia didakticky spracovávajú a inšpirujú ním iných.

„Universitas“, „unum-versum“, je celok jednotlivostí, je to princíp celku, a to v troch rovinách. 1. *„Universitas scientiarum“* – predstavuje celistvosť samotnej vedy, spája pod jednou strechou rôzne odbory, ktoré sa navzájom oplodňujú a kontrolujú. Umožňuje každému učencovi, aby za podpory a kontroly svojich kolegov prekročil medze svojho vedného odboru a tým svoju pôvodnú kompetenciu. Univerzitný učiteľ nemá byť iba špecialistom vo svojom odbore, ktorý neprekročí jeho obzor, nevediacim, že existujú širšie súvislosti, nevediacim o svojom (ešte) nevedení. 2. *„Universitas universum“* – predstavuje zreteľ k celku skutočnosti, k celku ľudského bytia, otvorenosť pre celok. Ak univerzita je spoločenstvo tých, ktorí sa upísali hľadaniu v najširšom zmysle poznateľnej pravdy, potom je miestom, kde sa majú zbiehať všetky cesty vedúce k pravde bez toho, aby niektorá bola uprednostňovaná a niektorej kladené prekážky. O tom je slobodná veda, že jej výkony nie sú určované iba bezprostrednými cieľmi, úžitkom, či ekonomickými záujmami. Je nehodné univerzitného učiteľa, ak sa o inom druhu poznania, odbore, či paradigmatickom názore vyjadruje pohŕdavo, ukazujúc, že nechápe jeho zmysel v celku, jeho miesto v rekonštruovaní svojich vlastných teórií. 3. *„Universitas scholarum et doctorum“* – predstavuje celok študujúcich a vyučujúcich, ktorí stoja v dialógu, spolu pochybujú o dogmách, s odvahou k riziku a otvorenosťou k pravde hľadajú na ceste k sebaprekročeniu a k zodpovednosti vlastný postoj k celku bytia. Na univerzite nejde o rozdávanie a zvládnutie definitívneho, uzavretého

poznania, o pragmatické poúčanie, o výchovu hodnotovo neutrálnych kvalifikovaných špecialistov. Univerzita je preto univerzitou, že dovoľuje klásť problematické otázky, získať pohyblivého vedeckého ducha, aktívne a zodpovedne myslieť, rozvíjať bádateľskú transcendenciu, vychovávať vzdelancov, schopných zasadiť sa o prioritu určitého typu hodnôt. Podľa filozofa Jaspersa úroveň univerzity je tým vyššia, čím má viac študentov, ktorí odmietajú študovať „vedení na povrázku“,

ale skúmajú, hľadajú cestu a odpovede. Univerzitný učiteľ, na rozdiel od iných škôl, nemá odovzdávať študentom učebnú látku, napísanú v skriptách, ale spôsoby vedeckého bádania a premýšľania o svete, také výzvy k premenám sveta, aby sa aj ďalej človeku v ňom oplatilo žiť.

Žiaľ, toto *„universitas"* nie je predmetom hodnotenia a súčasná doba nie je priaznivo naklonená týmto veľkým, len zdanlivo konzervatívnym ideám. Spoločnosť podporuje fragmentáciu vedy, na všetkých úrovniach pripisuje väčšiu dôležitosť oblastiam poznania, ktoré sľubujú viac komfortu, peňazí, moci, či energie, ako vedám o najdôležitejších záležitostiach života, ľudského ducha a spolužitia. Nadhodnocuje činnosť na úkor zmyslu, chce špecialistov, ktorí vedia rýchlo a presne „ako" a nefilozofujú „prečo". O slobode vedy, o podpore a veľkosti myšlienky, hoc by bola hodna aj Nobelovej ceny, rozhoduje dobre vyplnený formulár. V neuveriteľne rýchlom tempe tlačí aj učiteľov ponúkať a žiadať len hotové existujúce odpovede, ktoré treba vedieť a nie tvorivo premýšľať. Ale, kto bude brániť celistvosť človeka a sveta pred nadvládou konzumu, mediálnej manipulácie, ľudského ducha deformujúcimi technológiami, pred masovou premenou hodnôt? Dnes, keď sa 20 % najbohatšej populácie podieľa na celosvetovej spotrebe 86-imi percentami a 20 % najchudobnejšej jedným percentom, keď len chemický priemysel produkuje ročne asi 375 miliónov ton toxického odpadu, keď ročne ubudne takmer 20 miliónov ha tropických pralesov, keď ročne do 100 miliónov ľudí umiera z hladu a podvýživy, keď svetové ročné výdavky na jedného vojaka sú 70 až 80-krát vyššie ako na jedného študenta, stáva sa otázka zmyslu každej ľudskej činnosti stále podstatnejšou a skutočná vzdelanosť ľudstva zásadnou zárukou budúcnosti. Vlastne už zostávajú len univerzity, ktorých *„universitas"* by malo byť neustále zdrojom a korektívom ľudských hodnôt. A preto aj my, hoci v ťažkých podmienkach, nerezignujeme, univerzitu v tomto chápaní stále obhajujeme a snažíme sa ju uskutočňovať v každodennej vedeckej a najmä pedagogickej práci. Sme si vedomí, že k idey univerzity ako princípu celku sme ešte nedospeli, veď máme len osemnásť a samým sa nám treba učiť nadodborovej spolupráci, vedeckej pokore, úcte k druhému a kritickej reflexii vlastnej učiteľskej činnosti. To, či univerzitu v očiach verejnosti nakoniec udržíme, nezávisí od počtu titulov, ale od toho, či každý učiteľ bude schopný uskutočniť onú Frommovu „revolúciu v našich vlastných srdciach", či sa bude chcieť odlišovať od učiteľa iného typu školy a bude ochotný od seba tvoriť a ochraňovať hodnoty univerzitného ducha a ovplyvňovať nimi verejnosť.

Nový akademický rok opäť nebude ľahký. Vyžaduje od nás ešte viac vedecky pracovať, ešte kvalitnejšie učiť. Pritom demotivujúca a rozkladná je skutočnosť, že verejná univerzita prevažujúceho spoločenskovedného zamerania dnes nemôže učiteľa dostatočne dôstojne finančne oceniť. Do nášho regiónu vstupujú tento rok, okrem tých, čo tu už sú, ďalšie tri súkromné a zahraničné vysoké školy, bez porovnateľnej akreditácie a s takými študijnými programami ako sú tie naše. Celistvosť univerzity bude viac ako doteraz závisieť od lojality pedagógov a vedcov k svojej alma mater. Obraciam sa preto na každého učiteľa, aby dobre zvážil, či v dobe, keď klesá študentská populácia, keď bojujeme o svoj status, nie je odborná podpora konkurencie, aj keď dobre platená, cestou k ohrozeniu vlastnej budúcnosti. Musíme preto spoločne vytvárať a využívať nové sebarealizačné a finančné možnosti pre všetkých našich zamestnancov, najmä prostredníctvom projektov a celoživotného vzdelávania iných. Budeme tiež zlepšovať pracovné a študijné podmienky pre zamestnancov a študentov. V rámci úspešného projektu Operačného programu Výskum a vývoj v hodnote 5 miliónov € začíname postupne od jesene s budovaním veľkého dátového centra, vybavením všetkých zostávajúcich učební modernou technikou, internetizáciou všetkých internátov, výmenou okien a dverí na 4 budovách univerzity. V rámci dvoch úspešných projektov na budovanie centier excelentosti v medzinárodnej bezpečnosti, matematike a v informatike v hodnote 630 tisíc € zlepšíme infraštruktúru výskumu. V septembri dokončíme rekonštrukciu plavárne, zníženie hlučnosti kotolne na Ružovej ulici, v októbri rekonštrukciu sociálnych zariadení v tejto budove a mnohé ďalšie. Podali sme tri univerzitné projekty za 2

Uverejňujeme pozdravný list prezidenta SR Ivana Gašparoviča

Prezident Slovenskej republiky

Bratislava 16. októbra 2009

Vážená pani rektorka,
Vaše Honorability,
Vaše Spektability,
milí študenti,

ďakujem za pozvanie na slávnostné otvorenie akademického roka 2009/2010 na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Je mi ľúto, že medzi Vás kvôli dopredu naplánovaným pracovným povinnostiam nemôžem prísť, rád by som Vás však pozdravil a poďakoval sa za prácu, ktorú ste vykonali v minulom a na ktorú celkom isto nadviažete i v tomto akademickom roku.

Dnešná slávnostná príležitosť je dôvodom na nové predsavzatia ako ešte viac skvalitniť vyučovací proces a zvýšiť prestíž školy. Každý z Vás má však aj čisto osobné plány zamerané na to, čo chcete dosiahnuť a kam sa vo Vašom vzdelávaní, pedagogickej práci či vedeckej činnosti posunúť. Držím Vám palce, aby sa tieto plány pre každého z Vás stali skutočnosťou. Vytrvajte vo svojom úsilí, aby ste na konci akademického roka mohli konštatovať, že bol plodný a vydarený.

Kvalitné vzdelanie je najvyššia devíza pre mladých ľudí a pre celú našu spoločnosť. Je to nespochybniteľný fakt a ja verím, že si to uvedomujete Vy pedagógovia i samotní študenti. Štúdium na Vašej univerzite je jedinečná príležitosť na úspešný štart do profesionálneho života a som presvedčený, že budete usilovne pracovať, aby ste zvládli tento akademický rok i celé štúdium. Všetko dobré do budúcnosti vedeniu, pedagógom i študentom Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

želá

milióny € na personálny rozvoj a podporu zamestnancov.

Milí hostia, kolegovia a študenti, ako vidíte, univerzita je stále v pohybe dopredu. Dovoľte preto z tohto miesta poďakovať všetkým jej zamestnancom za ich poctivú každodennú prácu a všetkým predstaviteľom štátnych, ale najmä regionálnych orgánov a inštitúcií za doterajšiu spoluprácu a za účinnú vonkajšiu podporu našej školy a jej statusu. Želám všetkým novým študentom a zamestnancom bezproblémové začlenenie do univerzitného života a celej univerzite pokojnejší a úspešný akademický rok 2009/2010, ktorý týmto považujem za otvorený.

Ďakujem Vám za Vašu pozornosť.

Na fotografiách:

1. Rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. počas príhovoru
2. Vedúci služobného úradu MŠ SR František Schlosser pozdravil slávnostné zhromaždenie
3. - 4. Pohľad na slávnostné zhromaždenie; vlajky EÚ, SR a UMB
5. - 7. Príhovory vzácnych hostí:
- vedúci kancelárie prezidenta SR v B. Bystrici Miroslav Bancík pri čítaní pozdravného listu prezidenta SR
- predseda BBSK Milan Murgaš
- primátor mesta Banská Bystrica Ivan Saktor
8. Z tlačovej konferencie
9. - 12. Program spestrili svojimi vystúpeniami univerzitné súbory Mladosť

SLÁVNOSTNÉ ZASADNUTIE VEDECKEJ RADY UMB A VEDECKÝCH RÁD FAKÚLT

Po slávnostnom otvorení akademického roka program pokračoval slávnostným zasadnutím Vedeckej rady UMB a vedeckých rád fakúlt, ktoré otvoril prorektor pre vedu a výskum UMB prof. RNDr. Roman Nedela, DrSc. Hlavným bodom programu VR bolo odovzdávanie ocenení, ktoré uvádzal prorektor pre medzinárodné vzťahy a vzťahy s verejnosťou UMB doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD.

OCENENÍ ZAMESTNANCI A ŠTUDENTI UMB

Najvyššie rezortné vyznamenanie ministra školstva SR

VEĽKÚ MEDAILU SVÄTÉHO GORAZDA

odovzdal vedúci služobného úradu MŠ SR František Schlosser

prof. PhDr. Dr. h. c. Jánovi Findrovi, DrSc.

- *za 51-ročné pôsobenie v oblasti vzdelávania učiteľov, z toho 45 rokov na samostatnej Pedagogickej fakulte a na Fakulte humanitných vied UMB,*
- *za založenie UMB a pôsobenie v akademických funkciách dekana Pedagogickej fakulty a prvého rektora UMB,*
- *za vytvorenie významnej lingvistickej a sociolingvistickej vedeckej školy medzinárodného významu,*
- *za publikačnú činnosť 26 monografií, vysokoškolských a stredoškolských učebníc a 667 vedeckých štúdií a odborných článkov v našej i zahraničnej literatúre.*

prof. PhDr. Ľudovítovi Višňovskému, CSc.

- *za 45-ročné pôsobenie na Pedagogickej fakulte a Pedagogickej fakulte UMB,*
- *za 22-ročné pôsobenie v akademických funkciách pred i po roku 1989 a za zásluhy o rozvoj UMB,*
- *za mimoriadny osobný prínos pre kvalifikačný rast všetkých učiteľských fakúlt na Slovensku, ale aj v Čechách, Poľsku a Maďarsku, za vytvorenie významnej vedeckej školy medzinárodného významu v oblasti pedagogiky, pedeutológie a odborových didaktík vyučovaných predmetov,*
- *za publikačnú činnosť 38 monografií, vysokoškolských a stredoškolských učebníc a 380 vedeckých štúdií a odborných článkov v našej i zahraničnej literatúre.*

Ďalšie ceny odovzdala rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.
týmto zamestnancom a študentom UMB:

CENA REKTORKY

v oblasti vedecko-pedagogickej a v oblasti umenia za rok 2008

Cenu získali:

Kategória *Prírodné a technické vedy*

doc. MVDr. Štefan Šimko, CSc.
za súbor prác
- *Výskyt polychlórovaných bifenylov na strednom Slovensku v rokoch 1988 – 1992*
- *Víťazi nad chorobami,*
- *Kapitoly zo zdravia a životného prostredia*
- *Manuál merných jednotiek, konštánt a veličín používaných v biomedicíne.*

Kategória *Spoločenské vedy a teológia*

doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD.
za vedeckú monografiu
Hydronymia povodia Hrona

PhDr. Pavel Mičianik, PhD., M.A.
za vedeckú monografiu
Slovenská armáda v ťažení proti Sovietskemu zväzu II. (1941 – 1944) – Zaisťovacia divízia a železniční pionieri

Kategória *Ekonomické vedy*
Za vedeckú monografiu *Inovatívny manažment vo vedomostnej ekonomike*

kolektív autoriek
prof. Ing. Ľubica Lesáková, PhD.
doc. Ing. Mária Seková, PhD.
Ing. LenaTheoudolides, MBA
prof. Ing. Milota Vetráková, PhD.
Ing. Dagmar Kokavcová, PhD.

Kategória *Politické a právne vedy*
Za terminologický a výkladový slovník *Ústavné právo Európskej únie a Slovenskej republiky*

Kolektív autorov
prof. JUDr. Dr. h. c. Jaroslavov Chovanec, CSc.
PhDr. Viliam S. Hotár
prof. JUDr. Igor Palúš, CSc.

OCENENIA PRE PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKOV

ZLATÁ MEDAILA

prof. RNDr. Gejza Wimmer, DrSc.
Za budovanie a garantovanie jedinečných magisterských a doktorandských študijných programov a za významný podiel pri garantovaní Centra excelentnosti v odbore MATEMATIKA

STRIEBORNÁ MEDAILA

prof. Gilles Rouet, DrSc.
za významný podiel pri budovaní a garantovaní jedinečných magisterských a doktorandských študijných programov a za rozvoj slovensko-francúzskej spolupráce troch fakúlt a celej univerzity

prof. Ing. Ľubica Švantnerová, PhD.
za významný podiel pri tvorbe a zabezpečovaní kvality doktorandských študijných programov, za vedenie výskumných projektov a za mimoriadny podiel na riadení a rozvoji Ekonomickej fakulty UMB

prof. PhDr. Viera Prusáková, CSc.
za významný podiel na budovaní a garantovaní jedinečného magisterského a doktorandského študijného programu a vedenie výskumných projektov

prof. Milan Sokol, akad. maliar
za významný podiel na budovaní a garantovaní jedinečného doktorandského študijného programu a za mimoriadne úspechy v umeleckej prezentácii univerzity v zahraničí

doc. RNDr. Miroslav Haviar, PhD.
za významný podiel na úspešnej vedeckovýskumnej činnosti a získanie vedeckých grantov

doc. PhDr. Jolana Darulová, CSc.
za vybudovanie Ústavu vedy a výskumu, za podiel na získaní vedeckých projektov 6. a 7. Rámcového programu Európskej únie a za výchovu vedeckovýskumných pracovníkov

BRONZOVÁ MEDAILA

doc. PhDr. Michal Šmigeľ, PhD.
za významný podiel na rozvoji vedeckovýskumnej činnosti a získanie vedeckých grantov a za úspešnú publikačnú činnosť

PaedDr. Radovan Gura, PhD.
za významný podiel pri zabezpečení frankofónneho študijného programu a rozvoj projektovej medzinárodnej spolupráce

PhDr. Michal Dobrík, PhD.
za významný podiel pri tvorbe a získaní Centra excelentnosti v odbore medzinárodné vzťahy

OCENENIA PRE NEPEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKOV
STRIEBORNÁ MEDAILA

Mgr. Danica Kasanická
za vyše tridsaťročné pôsobenie na fakulte a univerzite a vynikajúce pracovné výsledky v oblasti rozvoja ľudských zdrojov

Alena Sumráková
za vynikajúce výsledky a významný prínos v oblasti práce so študentmi

Mgr. art. Marian Čupka
za dlhoročnú prácu a výborné výsledky pri vedení univerzitného folklórneho súboru Mladosť

OCENENIA PRE ŠTUDENTOV

Mimoriadna cena rektorky UMB

Bc. Jaroslav Babušiak
(FHV UMB)
za viacročnú reprezentáciu univerzity na medzinárodných podujatiach v zjazdovom lyžovaní a za získanie striebornej medaily v Super G a bronzovej medaily v kombinácii na Svetovej zimnej univerziáde v roku 2009

Mgr. Lucia Húsenicová, PhD.
(FPVaMV UMB)
za vynikajúcu vedeckovýskumnú činnosť a reprezentáciu univerzity na vedeckovýskumnom pobyte OSN v Bruggách a v Južnej Kórei a za víťazstvo v ankete pod záštitou prezidenta SR o najlepšiu študentskú osobnosť roka

Ďakovný list rektorky UMB

Mgr. Ján Nota (PrF UMB)
za viacročné vedenie Študentského univerzitného senátu a za zodpovednú prácu v Kolégiu rektorky UMB

Kraj a univerzita sa navzájom potrebujú

V posledných mesiacoch sa vo vysokoškolskej obci, ale i laickej verejnosti pretriasajú otázky súvisiace s ďalšou existenciou slovenských vysokých škôl. Hovorí sa o tom, či je systém kategorizácie objektívny, či má pomôcť k rastu kvality vzdelávania a vedy. Popri tom padajú však aj otázky (a nie celkom neopodstatnené), či prebiehajúci hodnotiaci proces nemá byť len ďalším administratívnym nástrojom na redukciu nadmernej kapacity slovenských vysokých škôl. Odhliadnuc od týchto diskusií ma ako predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja prednostne zaujíma súvzťažnosť medzi samosprávnym krajom a Univerzitou Matej Bela.

Banskobystrický kraj je z hľadiska svojej rozlohy najväčším zo všetkých ôsmych krajov Slovenskej republiky. Zo zákona je zriaďovateľom a prevádzkovateľom stredných škôl, domovov dôchodcov a sociálnych služieb, divadiel, múzeí, knižníc, osvetových zariadení. Vlastní a spravuje cesty II. a III. triedy, objednáva a financuje pre obyvateľov kraja výkony vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave. Samosprávny kraj tiež utvára podmienky na rozvoj cestovného ruchu a koordinuje tento rozvoj. Túto pestrú paletu činností zabezpečuje viac ako sedem tisíc zamestnancov, čím sme najväčším zamestnávateľom v kraji.

Rozhodujúci podiel na výkonoch kraja má vysokokvalifikovaná práca. Je preto logické, že kraj zamestnáva množstvo absolventov UMB. Ja sám ako bývalý vysokoškolský učiteľ môžem potvrdiť, že absolventi univerzity sa za pomerne krátku dobu dostávajú aj do vrcholových manažérskych pozícií v našich inštitúciách a na Úrade samosprávneho kraja. Môžem povedať, že ako bývalý rektor pociťujem určitú satisfakciu za to, že univerzita dokázala a dokazuje svoju schopnosť v príprave vysokokvalifikovaných odborníkov, ktorí nemajú problémy s uplatnením sa na trhu práce.

Univerzita Mateja Bela však vstupuje do procesov v rámci samosprávneho kraja aj prostredníctvom vedeckej, expertnej a školiteľskej činnosti. Špecialisti z univerzity sú tiež členmi riadiacich orgánov inštitúcií, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja. Deje sa tak na rôznych úrovniach riadenia.

Suma sumárum, na základe vyššie uvedeného. Určite to nepreženiem ak poviem, že si neviem predstaviť efektívny a plnohodnotný rozvoj kraja bez Univerzity Mateja Bela.

Je tu však aj druhá strana mince, a tou je vplyv samosprávneho kraja na fungovanie a rozvoj univerzity. Tu existuje celý rad možností, ktoré sa ponúkajú a bude užitočné ich v budúcnosti využiť. Považujem za obojstranne výhodné, aby medzi univerzitou a krajom vznikla akási personálna únia. Znamená to, žeby vrcholoví predstavitelia oboch zainteresovaných strán boli súčasťou riadiacich orgánov kraja a univerzity. Po mojich skúsenostiach z pôsobenia na zahraničných univerzitách som dospel k názoru, že takéto prepojenie môže byť pre univerzitu veľmi užitočné najmä v obdobiach, keď sa v odvetví vysokého školstva prejavujú turbulencie súvisiace s preskupovaním síl v tomto odvetví. Asi mi dáte za pravdu, že obdobia turbulencií v slovenskom vysokom školstve sú častejšie ako obdobia stability.

Okrem vyššie uvedeného má samosprávny kraj k dispozícii aj nástroje priamej finančnej intervencie do materiálno technickej základne univerzity. Zákon č. 302/2001 Z. z. totiž umožňuje podporovať finančne aj právnické osoby, ktoré majú sídlo na území kraja a nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja. Domnievam sa, že práve tento nástroj je z hľadiska budúcich potrieb univerzity perspektívny. Preto je môj návrh jasný. Už od začiatku nového rozpočtového roka 2010 je potrebné, aby si vedenie kraja a univerzity sadli za rokovací stôl a dohodli podmienky aplikácie tohto nástroja.

Žiadna univerzita nemôže byť dlhodobo úspešná, pokiaľ nie je schopná generovať záujem o štúdium a poskytovať vzdelanie, nositelia ktorého sa uplatnia na trhu práce. Preto považujem za dôležité, aby univerzita mala vždy k dispozícii dostatok kvalifikovaných informácií o ekonomicko-sociálnych trendoch a ich dopadoch na dlhodobý vývoj trhu práce.

Nevyhnutné je tiež vytvoriť a začať realizovať strategický plán personálneho zabezpečenia dlhodobo efektívneho fungovania univerzity v kontexte vyššie uvedených podmienok úspešnosti. Ako bývalý vysokoškolský pedagóg nie som presvedčený o správnosti kritérií, na základe ktorých akreditačná komisia zaraďuje vysoké školy do jednotlivých kategórií. Mechanické sčítavanie, násobenie a delenie akýchsi čísel nemôže dať pravdivý obraz ani o kvalite vysokej školy a už vôbec nie o kvalite jej absolventov. Tento systém navyše vedie vysoké školy do slepej uličky kvantitatívneho naháňania počtov profesorov, docentov a vedeckých pracovníkov. Na konci tejto slepej uličky bude situácia, keď všetci budú spĺňať všetky neprirodzené kritériá, ale na vysokých školách už nebude prednášať ani jeden špecialista z praxe, ktorý by vedel študentom rukolapne ukázať, ako funguje teória v reálnom živote a čo požaduje tento reálny život od teórie, ktorá by mala vznikať na vysokých školách.

Súčasný systém hodnotenia je navyše aj nespravodlivý, lebo chce trestať vysoké školy za to, že boli úspešné v plnení spoločenskej objednávky spočívajúcej vo zvyšovaní počtu vysokoškolsky vzdelaných občanov Slovenskej republiky. Takýto pokus sa uskutočňoval aj vo vzťahu k Univerzite Mateja Bela. Našťastie nebol dokonaný.

To, že Univerzita Mateja Bela je nevyhnutnou súčasťou Banskobystrického kraja je nepochybné. Nepochybujem ani o jej ďalšom úspešnom napredovaní. Vedenie samosprávneho kraja a ja osobne sme pripravení tomuto úspešnému napredovaniu sekundovať.

Milan Murgaš
predseda Banskobystrického samosprávneho kraja,
bývalý rektor Univerzity Mateja Bela

JUBILUJÚCE OSOBNOSTI UNIVERZITY

Rektor „budovateľ" – človek, od ktorého sa máme stále čo učiť

prof. RNDr. Dr. h. c. Otto TOMEČEK, PhD.
*** 8. 7. 1934 – † 1. 11. 2004**

V novembri 2009 si Fakulta prírodných vied a jej Katedra chémie na spomienkovej konferencii pripomenie nedožité 75. narodeniny prof. RNDr. Otta Tomečka, CSc. Je šťastím pre každú univerzitu, ak v radoch jej učiteľov alebo na jej čele pôsobia múdre a rozvážne osobnosti, odborníci, ktorí okrem svojej špecializácie vedia spájať ľudí, riešiť problémy, pomáhať a podporovať druhých. Tak tomu bolo aj v prípade profesora Tomečka, ktorý bol od roku 1992 prorektorom a od roku 1993 sedem rokov rektorom novovzniknutej Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Profesor Tomeček zohral významnú úlohu v procese vzniku univerzity ako vtedajší predseda Akademického senátu samostatnej Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici, ale najmä neskôr v procese jej rozvoja a etablovania sa na rovnocennú inštitúciu ostatným tradičným slovenským vysokým školám. Nastúpil do funkcie rektora vo veľmi zložitej situácii, keď nebola ešte stabilizovaná štruktúra univerzity, nie všetci jej zamestnanci boli stotožnení s univerzitnou ideou a neboli jednoznačné rozhodovacie kompetencie na úrovni univerzity a fakúlt. Nebolo jednoduché z predtým samostatných právnych subjektov vytvárať jeden súdržný celok, idúci za spoločným cieľom.

Napriek týmto problémom sa predovšetkým vďaka svojim osobným vlastnostiam tejto úlohy zhostil veľmi dobre. Skonsolidoval univerzitu, stabilizoval vzťahy a nastolil etapu výrazne humánneho a demokratického riadenia univerzity. Jeho vtedajší prorektori vysoko hodnotia predovšetkým jeho rozvážnosť, ako aj pokoj, s ktorým riešil aj ťažké situácie. Nič ho nevedelo vyviesť z miery, vedel hodnotiť situácie s chladnou hlavou, každý krok premyslel, aby nikomu neublížil. Vedel nájsť konsenzus a prijateľné riešenia aj preto, že ho viedla snaha pomôcť a ochota počúvať, bol ústretový a korektný, vedel si nájsť čas na každého, kto ho potreboval. V tíme spolupracovníkov aj v ťažkých chvíľach udržiaval atmosféru pohody, dôvery a optimizmu, k čomu využíval svoj zmysel pre humor, a tak ho vraj nikdy nevideli nahnevaného.

Tieto vlastnosti mu pomohli v ďalšom období výrazne rozvinúť univerzitu. Za jeho pôsobenia vznikli štyri nové fakulty a preto ho niektorí spolupracovníci a kolegovia rektori nazývali aj „rektorom budovateľom". Nové fakulty bolo potrebné vy-

budovať personálne i materiálne a pomôcť im, aby vyrástli a stali sa rovnocennými súčasťami univerzity. V tomto procese sa pochopiteľne často javilo, že väčšia podpora nových fakúlt je istou nespravodlivosťou pre tie „staré". Profesor Tomeček preto musel takéto spory obratne riešiť a keďže vždy pôsobil pokojne, obvykle sa mu to aj úspešne darilo. Zabezpečil pre rozvíjajúcu sa univerzitu nebývalé finančné prostriedky a pritiahol pre nové odbory významných profesorov a docentov.

Bolo to snáď aj tým, že mal schopnosť „intuície", dobre predvídal situáciu a v zmysle toho sa aj správal. Jeho bývalá prorektorka s úsmevom spomína, že vedel vhodne komunikovať s nadriadenými a zdanlivo ustupujúc v konečnom dôsledku dosiahol svoj zamýšľaný cieľ. S odstupom času možno povedať, že práve jeho nekonfliktnosť a schopnosť komunikácie nielen do vnútra univerzity, ale aj navonok smerom k vtedajšej politickej reprezentácii a regionálnym orgánom umožnila výrazne znásobiť majetok univerzity a získať pre ňu budovy, areály, byty a financie na ich zveľadenie. Berieme dnes ako samozrejmosť, že vlastníme a zrekonštruovali sme areál Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB na Kuzmányho ulici, areál Pedagogickej fakulty UMB na Ružovej ulici, že sme dostavali Študentský domov na Tajovského ul. 55, že sme postavili bývalú Fakultu financií UMB, ako aj existenciu Ústavu aplikovanej komunikácie (UAKOM). Bol to však práve on, kto presvedčil všetkých zainteresovaných – od predsedu vlády až po primátora mesta, že sa oplatí investovať do rozvoja vysokoškolského vzdelávania v Banskej Bystrici.

Jeho priatelia a kolegovia ho popisujú ako zanieteného chemika. Ja som ho spoznala v období osemdesiatych rokov, keď sa na vtedajšej Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici nemohlo budovať a rozvíjať pracovisko chémie a keď pracoval na oddelení didaktickej techniky pri Katedre pedagogiky. Aj keď to nebolo práve to, čo chcel robiť, možno niekde tu treba hľadať zárodok jeho neskoršieho zanietenia pre teóriu vyučovania chémie. O jeho slovenskom i medzinárodnom rozmere a o jeho zásluhách v tejto oblasti iste viac vedia povolanejší, veď jeho žiakov, doktorandov, ale aj docentov a profesorov, ktorí sa kvalifikovali pod jeho vedením a gesciou, možno nájsť na temer všetkých univerzitách na Slovensku i v Čechách. Menej sa však už vie o tom, že profesor Tomeček má významnú zásluhu na rozvoji temer všetkých odborových didaktík a ich etablovaní sa ako vedných disciplín. Dlhé roky bol predsedom spoločnej odborovej komisie doktorandského štúdia v odbore teória vyučovania predmetov všeobecno-vzdelávacej a odbornej povahy so sídlom na UMB. Pod jeho vedením sa vnútri tejto komisie postupne vytvorilo 11 samostatných sekcií – subkomisií pre odborovú didaktiku temer všetkých nosných predmetov, vyučovaných na základných a stredných školách.

Nikdy dovtedy nezaznamenala odborová didaktika všeobecne taký rozvoj na ceste k vlastnému vedeckému statusu. Univerzita Mateja Bela sa tak pod vedením profesora Tomečka stala centrom doktorandského štúdia, ale aj habilitácií a inaugurácií viacerých didaktík, čo výrazne pomohlo rastu učiteľských študijných programov a odborov, vedeckému výskumu v nich, ako aj kvalifikačnému rastu mnohých učiteľov univerzity. Obhajobou vážnosti a významu didaktík a konkrétnou prácou v ich prospech sa tak postaral o pevné predpoklady dlhodobého rozvoja a akreditácie nielen jedného, ale mnohých študijných odborov a pracovísk na našej univerzite.

Za dvadsať rokov, ktoré pôsobím na univerzite, som nestretla človeka, nech bol v akejkoľvek pozícii, ktorý by na profesora Tomečka povedal krivé slovo. Svedčí to o tom, že nielen ja naňho spomínam s úctou a obdivom. Múdrosť, poctivá práca, zodpovednosť, podpora druhých a ľudskosť sú odkazy, ktoré zanechal nám, o čosi mladším nasledovníkom. A tak my, terajší manažéri univerzity a jej fakúlt, sa máme ešte aj dnes od neho stále čo učiť.

Prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.
rektorka UMB

Životné jubileum univerzitného profesora Vladimíra Patráša

Prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc. (* 26.04.1959), absolvent Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici, ukončil vysokoškolské štúdium kombinácie slovenčina – dejepis s Cenou ministra školstva za vynikajúce študijné výsledky (1985) ako *paedagogicae doctor* (PaedDr.). Po absolvovaní vojenskej služby (1987) nastúpil na Katedru slovenského jazyka a literatúry tejto fakulty a stal sa interným vedeckým ašpirantom prof. PhDr. Jána Findru, DrSc. Dizertačnú prácu *Hovorená podoba slovenčiny v Banskej Bystrici* úspešne obhájil v roku 1990. V roku 1996 sa habilitoval v odbore **slovenský jazyk – jazykoveda**, v roku 2004 bol prezidentom republiky vymenovaný za univerzitného profesora v jedinečnom študijnom odbore **Všeobecná jazykoveda**. Patrášovo kvalitné teoreticko-metodologické zázemie, dostatočný vedecký potenciál, logická a presvedčivá argumentácia, ale aj precízna práca so slovom a s textom, sa odráža v publikačnej produkcii, ktorá v súčasnosti predstavuje viac ako 60 vedeckých štúdií, vyše 70 aktívnych vystúpení na konferenciách doma a v zahraničí, temer 300 citácií, ohlasov a recenzií v zahraničných a domácich publikáciách (vrátane citačných indexov Web of Sciencie), a v iných aktivitách (viac napr. na http://www.osobnosti.sk alebo Jazykovedný časopis, 60, 2, 2009 aj v elektronickej verzii na http://www.juls.savba.sk/jc/2009).

Dominantnou oblasťou profesijnej orientácie jubilanta je **synchrónna lingvistika**. Svoje pedagogické majstrovstvo môže naplno uplatniť na prednáškach zo sociolingvistiky, štylistiky, z fonetiky a fonológie, v úvode do štúdia jazyka, v teórii komunikácie, na seminároch z efektívneho čítania a v rétorike. S prednáškami profesora V. Patráša sa počas stáží a pôsobení vo funkcii hosťujúceho profesora stretli a stretávajú nielen študenti Fakulty humanitných vied a študenti iných fakúlt UMB, ale aj slovakisti na Filozofickej fakulte UPJŠ v Košiciach, študenti Obchodno-podnikateľskej fakulty Sliezskej univerzity Opave v Karvinej (ČR), Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Inštitútu poľskej filológie Jagelovskej univerzity v Krakove (PL), Univerzity v Lodži (PL), Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade (SRB), Fakulty humanitních studií Karlovej univerzity v Prahe (ČR). V pedagogickej obci je V. Patráš známy aj ako spoluautor 18 učebníc a cvičebníc Slovenského jazyka pre 5. – 9. ročník základných škôl, ktoré vychádzali opakovane v nových vydaniach (1998 – 2005).

Slovakistiku a slovenskú sociolingvistiku obohatil nielen o pôvodný **výskum v oblasti bežnej hovorenej komunikácie mestskej reči,** ale aj o prepracované a vo vedeckej komunite všeobecne akceptované teoreticko-metodologické východiská aplikované vo výskume hovorenej podoby jazyka nielen v mestách. Naznačená orientácia dotvára **profil jubilanta ako teoretického lingvistu, sociolingvistu s tesným prepojením na kognitívnu lingvistiku, pragmalingvistiku či aplikovanú lingvistiku.** To, že nejde len o zdvorilostný verbalizmus, možno dokladovať napr. aj tým, že už v 1. zväzku renomovanej edície Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV v Bratislave Sociolingvistica Slovaca. 1 ***Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny*** (1995) je publikovaná aj Patrášova vedecká štúdia ***Sociolingvistický profil* bežnej *hovorenej komunikácie v Banskej Bystrici*** a v ďalšom ročníku tejto edície Sociolingvistica Slovaca. *2 Sociolingvistika a areálová lingvistika* (1996) sa prezentuje ďalšou svojou štúdiou ***Sekundárne pomenovania (prezývky) a ich sociolingvistický rozmer vo formalizovaných mikrospoločenstvách***. Už v 90. rokoch 20. stor. badať Patrášovu snahu o syntetizáciu vedeckých výsledkov, resp. o ich kvalitatívnu komparáciu s podobnými projektmi. Týmto sa vyznačujú aj jeho vedecké štúdie v kolektívnych monografiách ***Jazyk – komunikácia – spoločnosť*** (1997) a ***Jazyk v komunikácii vybraných spoločenských prostredí*** (1999) a najmä autorská monografia ***Interdisciplinárne kooperácie* (2002)**.

V centre jeho pozornosti je trvale **slovenská mediálna sféra**, problematika reklamných textov v rozhlase a v televízii, ako aj politická komunikácia, napr. O *pragmatike súčasného (televízneho) reklamného textu (1993), Problém komerčnosti a profil komunikácie v neštátnej rozhlasovej sfére (1996); Pragmaticko-komunikačné vektory v politických predvolebných spotoch na vlnách Slovenského rozhlasu (1999); Služby odborného diskurzu na televíznej obrazovke a jeho kultúra v predvolebnom období (1999); Komunikačné úlohy humoru v televíznej politickej diskusii (2000); Expresivita ako usmerňovač komunikačnej stratégie v parlamentnej rozprave (2000); Predvolebný bilbord v mechanizme politickej persuázie (2007*) a i. Neprekvapuje teda, že záujem o túto komunikačnú sféru opäť komplexne predstavuje v kolektívnej vedeckej monografii ***Jazyk, médiá, politika* (2003)**.

Profesor V. Patráš aktuálne reaguje aj na provokujúce texty elektronickej komunikácie, ktorá mu v posledných rokoch poskytuje dostatočný priestor na sociolingvistickú analýzu textov, napr. *Chatmánia v internetovej tlači versus mediálna komunikačná kultúra? (2002); Elektronicky sprostredkovaná komunikácia a novinový text (2003); E-ziny: hra, či e-štýl? (2006); Podstata tzv. mediálnych amalgámov a ich funkcie v elektronicky sprostredkúvanej komunikácii (2005), O komunikačnej stránke e-prezentácií (2008)* a i.

Hoci je jeho výskumný záber rozsiahly, zjednocuje ho systémový prístup sociolingvistu. Svojimi (z)realizovanými vedeckými ambíciami zásadne prispieva k napĺňaniu sociolingvistickej koncepcie jazykového výskumu svojho školiteľa, pričom sa mu darí posúvať ciele sociolingvistiky premyslene a múdro ďalej dopredu.

Pri dotváraní širokospektrálneho odborného profilu jubilanta by sme mohli pokračovať enumeráciou vyriešených a riešených vedeckovýskumných projektov, bohatou expertíznou a recenznou činnosťou, zostavovateľskou činnosťou, aktívnym pôsobením v redakčných radách odborných časopisov doma i v zahraničí (Poľsko, Srbsko a Čierna Hora), jeho členstvami vo vedeckých radách viacerých univerzít a fakúlt až po ocenenia týkajúce sa jeho vedeckej a pedagogickej činnosti. Prof. V. Patráš je dlhodobo stálym členom komisií na habilitácie docentov, vymenúvacích konaní na profesorov a odborových komisií doktorandského štúdia; pravidelne predsedá komisiám doktorandských, rigoróznych a štátnych skúšok. Vedie záverečné práce a práce v rámci študentských vedeckých aktivít, je školiteľom doktorandov. Jeho rukopis je čitateľný vo viacerých akreditovaných študijných programoch a katedrových projektoch, medzi ktorými osobitné postavenie má študijný program 3. stupňa Všeobecná jazykoveda, ktorý jubilant úspešne garantuje, a tak ponúka cenný multifunkčne využiteľný priestor pre rozvoj slovenskej a inojazyčnej lingvistiky, ale aj pedagogického a vedeckého potenciálu vysokoškolských pedagógov.

...pokračovanie na strane 27

ZO ŽIVOTA REKTORÁTU

UMB ocenila prof. Richarda A. Bettsa, PhD. z Penn State University, Pennsylvania

Dňa 15. júla 2009 Mr. Richard Amidon Betts, PhD., Associated Professor Penn State University, Pennsylvania, prevzal striebornú medailu UMB za podporu univerzity a rozvoj vzájomnej spolupráce, ktorú mu udelila prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., rektorka UMB.

Mr. RICHARD AMIDON BETTS, PhD.

Associated Professor z Penn State University, Pennsylvania, USA

Americký lektor, ktorý bol prítomný pri začiatkoch spolupráce UMB v Banskej Bystrici a Penn State University, Media, Pennsylvania. Spolupráca medzi Penn State University, Delaware County Campus v Media a Katedrou anglistiky a amerikanistiky (KAA) Fakulty humanitných vied UMB bola oficiálne podpísaná v r. 1994 s cieľom zavedenia programu amerických štúdií (American Studies) na UMB. Výskumný projekt bol financovaný americkou stranou a predpokladal študijné a vedecké pobyty členov katedry na americkej univerzite. Výsledkom týchto pobytov bola príprava a uvedenie nového študijného programu American Studies, z ktorého sa neskôr vyvinuli predmety Multicultural America, History of the USA, American Realia a Language through American Songs. V rámci tohto projektu pôsobil pán Betts v roku 1996 na KAA ako hosťujúci lektor a počas letného semestra viedol prvýkrát akcelerovaný trojtýždňový kurz z dejín USA. Odvtedy – s výnimkou jedného roka – prichádza pravidelne v letnom semestri na katedru, aby pomáhal s výučbou uvedeného predmetu. Ako veľký filantrop si tieto pobyty financuje sám z vlastných zdrojov. Okrem toho daruje každoročne katedrovej knižnici odbornú literatúru, ktorej rozsah sa už ráta na stovky publikácií. V rámci svojej donátorskej aktivity predpláca katedrovej knižnici odborný časopis. Tieto autentické študijné materiály zabezpečujú vysokú odbornosť vyučovaných predmetov. Z Nadácie Faculty Development Fund (Penn State Alumni + Richard Betts), ktorú v r. 2002 pán Betts sám založil (prevažne z vlastných zdrojov), rozvinul ďalší projekt pre Katedru anglistiky a amerikanistiky, zameraný na študijné pobyty vyučujúcich katedry na Penn State University. Projekt hradil cestovné a všetky náklady spojené s pobytom viacerých učiteľov na Delaware County Campus, PA. V rámci tohto programu sa pán Betts zaslúžil aj o prijatie niekoľkých študentov KAA na letný študijno-poznávací pobyt na jeho domovskej univerzite. Aj keď pán Betts je už na dôchodku a na svojej univerzite už aktívne nepôsobí, prichádza každý rok v letnom semestri na KAA, aby spolu so slovenskými kolegami odučil uvedené predmety, vedie diskusie, semináre, besedy a pôsobí ako člen skúšobných komisií na štátnych skúškach. Okrem toho hosťoval niekoľkokrát aj na Ekonomickej fakulte s prednáškami pre študentov v rámci interkultúrnych štúdií. Mimo univerzity nezištne pôsobí aj na pôde Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici na oddelení Info USA, kde podľa potreby vedie workshopy, semináre a pomáha organizovať iné aktivity, napr. telemosty a videokonferencie, na ktorých sa zúčastňujú opäť mnohí študenti UMB.

Pri jeho okrúhlom jubileu chceme zdôrazniť, že si veľmi vážime prácu, ústretovosť, priateľskosť, vysokú odbornosť a nezištnosť, z ktorých za celé tie roky mohli plným priehrštím čerpať rovnako učitelia, kolegovia a študenti. Na katedre obohatil život o rozmer vzájomnej pomoci, kolegiality novej kvality a ľudskosti. Napriek tomu, že pán Betts nemá korene na Slovensku, obľúbil si našu krajinu a pozná ju už možno oveľa lepšie ako mnohí z nás. Či je doma v Amerike, alebo na „letnom pobyte“ v Banskej Bystrici, vždy sa zaujíma o dianie na Slovensku, ktoré už pokladá za svoju druhú domovinu.

(zdroj: www.umb.sk)

Univerzita Mateja Bela na veľtrhu vzdelávania v Bratislave

AKADÉMIA 2009	**13. ročník veľtrhu vzdelávania**, ktorý sa uskutočnil pod záštitou ministra školstva SR J. Mikolaja
Organizátor:	A&V, s.r.o., Kongres management Bratislava
Odborní garanti:	prof. RNDr. Ján Kalužný, PhD., PhDr. Daniela Kráľovičová
Miesto konania:	NTC Sibamac aréna, Príkopová 6, Bratislava
Termín konania:	6. – 8. 10. 2009

Účasť UMB a jej fakúlt na veľtrhu vzdelávania organizačne pripravil referát propagácie a vzťahov s verejnosťou na Rektoráte UMB, zabezpečil grafickú prípravu a tlač informačných a propagačných materiálov. Cieľom účasti UMB na veľtrhu bola prezentácia možností štúdia na šiestich fakultách UMB v akademickom roku 2010/2011 a poskytovanie informácií pre potenciálnych uchádzačov – najmä študentov stredných škôl. Podarilo sa nám tiež poskytnúť odborné poradenstvo a zabezpečiť prístup ku kvalitným informáciám o UMB pre študentov stredných škôl SR, pokračovať v spolupráci s nimi najmä prostredníctvom výchovných (kariérnych) poradcov, sprostredkovať informácie o možnostiach štúdia na jednotlivých fakultách UMB osobným kontaktom a prostredníctvom informačných materiálov.

Zastúpenie UMB

Rektorát UMB
Referát propagácie a VV R UMB
Ing. Ľudmila Kuchárová
Ing. Marián Lihan

Fakulty UMB

Ekonomická fakulta	Ing. Jolana Ďalogová
Fakulta prírodných vied	Mgr. Beata Arvayová
	Jana Lokšová
Fakulta politických vied a MV	PhDr. Lucia Rysová, PhD.
	PhDr. Erik Pajtinka, PhD.
	Eva Žalmanová
	Jana Chocholová, študentka
Pedagogická fakulta	Ivona Bajsová
	Mgr. Romana Duchlanská
Fakulta humanitných vied	Janka Hrdinová
Právnická fakulta	nevyslala žiadneho zástupcu

Ďakujeme Slovenskej sporiteľni, a. s., za finančnú podporu tohto projektu.

Ďakujeme tlačiarni *BRATIA SABOVCI, s.r.o., Zvolen* **za včasné dodanie kvalitných a pôsobivých farebných informačných materiálov.**

Ďakujeme zástupcom zúčastnených fakúlt za spoluprácu a tešíme sa na stretnutie na ďalšom ročníku veľtrhu.

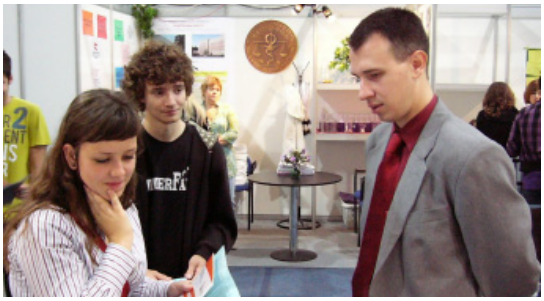
Veľtrh slávnostne otvoril minister školstva SR J. Mikolaj

Pohľad na vystavovateľov

Záujem o ponuku štúdia na UMB bol aj tento rok mimoriadne veľký

Ukážky prezentačných a informačných materiálov

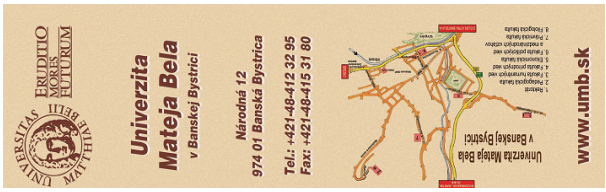

Ing. Ľudmila Kuchárová
referát propagácie a VV
Rektorát UMB

Univerzita Mateja Bela začala s budovaním infraštruktúry a modernizáciou IKT

Dňa 1. júla 2009 začala implementácia projektu Budovanie infraštruktúry a modernizácia IKT na UMB v BB za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu.

Projekt je realizovaný na základe zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č.024/2009/5.1/OPVaV, ktorého hlavným cieľom je zlepšenie podmienok vzdelávacieho procesu prostredníctvom aktivít zameraných na investície do hmotnej infraštruktúry UMB.

Špecifickými cieľmi projektu sú: „Budovanie a modernizácia vnútorného vybavenia UMB, v ktorých prebieha vzdelávací proces s cieľom zlepšenia podmienok na nové formy učenia a učenia sa“ a tiež „zvýšenie kvality vzdelávania investíciou do nevyhnutnej výmeny okien, dverí a ostatných výplní v priestoroch UMB“.

Miestom realizácie projektu je 14 objektov, ktorými sú budovy fakúlt (vyučovacie priestory) a tiež budovy študentských domovov UMB.

Názov projektu: Budovanie infraštruktúry a modernizácia IKT na UMB v BB s cieľom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu.

Operačný program: Výskum a vývoj.

Spolufinancovaný fondom: Európsky fond regionálneho rozvoja.

Prioritná os: 5 Infraštruktúra vysokých škôl

Opatrenie: 5.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia s cieľom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu.

Ukončenie projektu: 30. 6. 2011

Celkové výdavky na realizáciu aktivít:	5 235 884,48 €
Celkové oprávnené výdavky:	5 228 219,14 €
Podiel ERDF a ŠR:	4 966 808,18 €
UMB – vlastné zdroje:	261 410,96 €
UMB - ďalšie vlastné zdroje:	7 665,34 €

Ing. Marián Lihan

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku
Projekt je financovaný zo zdrojov ES

Operačný program VÝSKUM a VÝVOJ

Tretí ročník Detskej univerzity UMB

Letí, letí,
všetko, čo má krídla letí,
najrýchlejšie čas.
Pre zvedavé a šikovné deti
začína sa univerzitná škola zas...

III. ročník
Detskej
univerzity UMB

Centrum pre celoživotné vzdelávanie UMB zorganizovalo v termíne od 17. 8. do 21. 8. 2009 v poradí už tretí ročník Detskej univerzity UMB (DU 2009). Spoluorganizátormi podujatia boli Ekonomická fakulta UMB a Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici.

ZÁŠTITU NAD TRETÍM ROČNÍKOM DU PREVZALI

prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., rektorka UMB v Banskej Bystrici
doc. Ing. Milan Murgaš, CSc., predseda BBSK
Mgr. Ivan Saktor, primátor Mesta Banská Bystrica

PARTNERI PODUJATIA

- **T-Com Exkluzívny internetový partner**
- **Konica Minolta spol. s. r. o.**
- **Nadácia Slovenskej sporiteľne**
- **Bratia Sabovci, s.r.o.**

Ďakujeme za prevzatie záštity a poskytnutie materiálnej a finančnej podpory na Detskú univerzitu UMB 2009.

Imatrikulačný sľub študenta Detskej univerzity UMB 2009

Sľubujem,
že si budem riadne plniť povinnosti študenta Detskej univerzity, že budem vždy zachovávať v úcte humanistickú a demokratickú tradíciu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, budem rešpektovať rozhodnutia rektorky a ďalších akademických funkcionárov.

Sľubujem,
že budem študovať tak, aby moja budúca činnosť prinášala Slovenskej republike a všetkému ľudstvu duševný a hmotný úžitok.

CCV UMB

BLAHOŽELÁME !

Prezident SR Ivan Gašparovič odovzdal v historickej budove Slovenskej národnej rady v Bratislave dňa 1. júla 2009 menovacie dekréty **novým vysokoškolským profesorom**

z UMB:

prof. RNDr. Romanovi Nedelovi, DrSc.,
v odbore *matematika*

prof. PaedDr. Daniele Fobelovej, PhD.,
v odbore *etika*

prof. PaedDr. Pavlovi Bartíkovi, PhD.
v odbore *športová edukológia*

z Ústavu európskych štúdií a MV, FSEV UK v Bratislave, schvaľovanej vo vedeckej rade UMB:

prof. PhDr. Silvii Mihálikovej, PhD.,
v odbore *teória politiky*

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslávia v období mesiacov **september – október 2009** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Prof. Ing. Ľubica Lesáková, PhD.
Prof. Ing. Jaroslav Ďaďo, PhD.
Prof. PhDr. Michal Harpáň
Darina Šoučíková
Doc. PhDr. Janka Klincková, CSc.
Pavel Styk
Doc. PhDr. Daniela Fobelová, PhD.
Doc. PaedDr. Jozef Tatár, PhD.
Doc. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.
Prof. PhDr. Jolana Hroncová, PhD.
Vladimír Očenáš

Prof. RNDr. Pavol Hanzel, CSc.
Prof. Ing. Vladimír Olej, CSc.
Doc. Ing. Jan Klimeš, CSc.
Doc. PaedDr. Milan Ďuriš, CSc.
Doc. PhDr. Pavol Macko, CSc.
Prof. PhDr. Jaroslav Straka, DrSc.
Ing. Pavol Hrivík, CSc.
Mária Petríková
Iveta Ďuranová
Anna Szorádová
Emília Frgelcová

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Hostia z prestížnej University of California Berkeley na pôde Univerzity Mateja Bela

V dňoch 15. – 17. júna 2009 mala Univerzita Mateja Bela nevšednú príležitosť privítať na svojej pôde hostí z prestížnej americkej univerzity – University of California Berkeley.

Z hľadiska akademického rankingu tretia najlepšia univerzita sveta a zároveň najprestížnejšia verejná univerzita sveta, ktorá sa preslávila viacerými laureátmi Nobelových cien, významnými výskumníkmi, politikmi, športovcami, či dokonca astronautmi, ale aj študentskou rebéliou z konca 60-tych rokov, tentoraz na starý kontinent a konkrétne k nám do Banskej Bystrice vyslala skupinu špičkových odborníkov pre oblasť duševného zdravia. Týchto veľmi vhodne doplnili predovšetkým odborníci z ďalšej prestížnej univerzity – Karlovej univerzity v Prahe ako spoluorganizátora podujatia. Konkrétne sa jednalo napr. o prof. Martina Potůčka, svetovo uznávanú vedecko-pedagogickú kapacitu a nestora verejnej politiky v priestore bývalého Československa a prof. Jiřího Rabocha, svetovo uznávanú osobnosť v oblasti psychiatrie. V neposlednom rade sa Univerzita Mateja Bela stala hostiteľským miestom aj pre zástupcu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) Dr. Matta Muijena a editora prestížnych amerických odborných žurnálov Dr. Howarda Goldmana.

Duševné zdravie u nás nepatrí k často diskutovaným témam. V Spojených štátoch amerických má však dôležité miesto z hľadiska vedeckovýskumného, ale aj spoločenského a už šiesty rok zamestnáva pozornosť psychiatrov, psychológov, ekonómov, ale aj politológov v rámci projektu „*Finance and Delivery of Mental Health Services in Central and Eastern Europe (Financovanie a poskytovanie služieb v oblasti duševného zdravia v regióne strednej a východnej Európy)*“. Cieľom projektu je predovšetkým vyškolenie novej generácie výskumníkov, analytikov, akademikov a špecialistov v špecifickej oblasti zdravotnej politiky zaoberajúcej sa duševným zdravím, ktorí môžu v budúcnosti výrazne pomôcť zlepšiť kvalitu starostlivosti a prístup k službám v tejto oblasti. Táto pomoc by pritom mala byť reprezentovaná najmä prostredníctvom zabezpečenia poradenstva v oblasti výskumu, manažovania politiky duševného zdravia, ale aj schopnosťou prevziať vedúcu úlohu v rámci týchto aktivít zo strany vyškolených odborníkov.

Súčasťou projektu sa v rámci jeho druhého cyklu (2007 – 2011) stala aj Ekonomická fakulta UMB (zastúpená prof. Jurajom Nemcom a Ing. Pavlom Čižmárikom) a Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov (zastúpená doc. Martinom Klusom).

Aj vďaka aktívnej spolupráci týchto inštitúcií a jej reprezentantov sa v tomto roku podarilo získať právo organizovať ďalší zo série workshopov, v rámci ktorého sa do nadväzujúcich fáz rozvinulo aj sedem vedeckých subprojektov v rámci projektu ako celku, ktorý každý z iného uhla pohľadu skúma oblasť duševného zdravia a túto porovnáva či analyzuje v rámci krajín zúčastnených na projekte (USA, Česká republika, Chorvátsko, Bulharsko, Rumunsko a Slovensko).

Výsledky týchto výskumných aktivít sú následne publikované v rámci rôznych odborných, akademických, ale aj laických periodík, zborníkov a monografií, čo umožní oboznámiť sa s danou problematikou všetkým zainteresovaným v tejto oblasti. V neposlednom rade je cieľom projektu aj oslovenie tých, ktorí majú priamy dosah na ďalší vývoj v tejto oblasti v zúčastnených krajinách. V tomto duchu sa niesla aj tlačová beseda s viacerými zástupcami slovenských masmédií, ktorá sa na záver workshopu uskutočnila na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB, ale predovšetkým prijatie na pôde Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Tu sa s vybranými reprezentantmi projektu za UC Berkeley – prof. Richardom Schefflerom, prof. Joan Bloom, prof. Stephenom Hinshawom a za UMB v Banskej Bystrici prof. Jurajom Nemcom, stretol štátny tajomník MZ SR MUDr. Daniel Klačko, doc. Zuzana Slezáková za odbor zdravotníckeho vzdelávania, MUDr. Adriána Liptáková za odbor zdravotnej starostlivosti, doc. Ivan Dóci ako

hlavný odborník psychiatrie, ako aj Mgr. Silvia Benczeová a MUDr. Alena Cvopová za Ústav zdravotníckeho vzdelávania, s cieľom preskúmať možnosti praktických implikácií analýz, komparácií a návrhov projektu a jeho subprojektov v podmienkach Slovenskej republiky.

Práve týmto stretnutím, ako aj ďalšími aktivitami sprevádzajúcimi toto podujatie, ktorého cieľom bolo okrem vedecko-výskumných aktivít, výrazne zlepšiť povedomie širšej odbornej ako i laickej verejnosti o danej problematike, sa nám podarilo zlepšiť aj perspektívy Slovenskej republiky v tejto oblasti v strednodobej, alebo krátkodobej budúcnosti.

Doc. PhDr. Martin Klus, PhD.
spoluorganizátor projektu
Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

Folklórny súbor UMB MLADOSŤ nás dôstojne reprezentoval na Akademickom Zvolene 2009 (6. – 10. júl 2009)

Folklórnemu súboru MLADOSŤ bola udelená cena a diplom za tanečnú interpretáciu rôznych oblastí Slovenska. Ocenenie vyjadril listom rektorke UMB aj rektor TU vo Zvolene prof. Ing. Ján Tuček, CSc.

(R)

TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE
rektor
prof. Ing. Ján Tuček, CSc.

Vo Zvolene, 11. augusta 2009

Vážená pani rektorka,

Technická univerzita vo Zvolene usporiadala v dňoch 6. až 10. júla 2009 už XIX. ročník medzinárodného festivalu vysokoškolských folklórnych súborov Akademický Zvolen 2009.

Podujatia sa zúčastnil aj súbor Mladosť, ktorý pracuje pri Vašej univerzite. Hodnotiaca odborná porota vedená doc. Mgr. Jánom Blahom z VŠMU v Bratislave veľmi pozitívne hodnotila predvedený programový blok a jeho umeleckú úroveň. Súbor si svojimi vystúpeniami, tvorivým a interpretačným majstrovstvom i vysokým nasadením získal aj srdcia divákov a zaslúžené ocenenie v podobe potlesku.

Vážená pani rektorka,
chcem Vás ubezpečiť, že folklórny súbor Mladosť dôstojne a presvedčivo reprezentoval Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici a touto cestou Vám chcem vysloviť úprimnú a vrelú vďaku za jeho vyslanie na Akademický Zvolen 2009 a tiež za podporu, ktorú Vaša vysoká škola súboru venuje.

Dovoľte mi vyjadriť presvedčenie, že o dva roky budeme môcť Mladosť privítať opäť na jubilejnom XX. ročníku podujatia Akademický Zvolen 2011, ktoré pomáha udržiavať a rozvíjať tradície slovenského ľudu v radoch mladých ľudí, vysokoškolských študentov - budúcich príslušníkov elity národa a súčasne propaguje slovenské univerzity doma i v zahraničí.

S pozdravom

Váž. pani
prof. PhDr. Beata KOSOVÁ, CSc.
rektorka
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Národná 12
974 01 Banská Bystrica

Ekonomická fakulta UMB rodičom

Pod týmto stručným názvom sa v dňoch prijímacích skúšok na EF UMB konalo netradičné podujatie. Bolo venované rodičom a osobám sprevádzajúcim uchádzačov o štúdium na fakulte. Garantom a realizátorom podujatia bol dr. Marián Kika.

Keďže čas, keď uchádzači písali testy bol pre všetkých rodičov časom napätia a pomerne dlhého čakania, rozhodlo sa vedenie EF UMB pre netradičný krok. Na rozdiel od predchádzajúcich rokov (i praxe iných vysokých škôl, keď v čase prijímacích skúšok priestory fakulty „hermeticky" uzatvárajú), v tomto roku sa naopak brány Ekonomickej fakulty UMB otvorili. V snahe skvalitniť vzťahy s verejnosťou – predovšetkým s rodičmi – dekanka fakulty pozvala rodičov a sprevádzajúce osoby do auly Rotunda, kde bolo pre nich každý deň pripravené cca dvojhodinové podujatie, ktorého náplň vychádzala z predpokladaných informačných potrieb a záujmu rodičov.

Z príhovoru, sprevádzaného obrazovou prezentáciou, sa rodičia v prvej časti dozvedeli zásadné informácie o prijímacej skúške, ako ju všeobecne upravuje zákon o VŠ, v nadväznosti na to aj podrobné informácie o priebehu tejto skúšky v prostredí Ekonomickej fakulty UMB, vrátane spôsobu spracovávania, vyhodnocovania a zverejňovania výsledkov.

Druhá časť podujatia bola venovaná predstaveniu Ekonomickej fakulty UMB ako prostredia, do ktorého nastúpi a prežije tri, resp. päť rokov úspešný uchádzač. Prostredníctvom prezentácie mali rodičia možnosť nazrieť aj do interiérov školy a urobiť si prvú konkrétnejšiu predstavu o tomto prostredí.

V tretej časti, nazvanej „Informačné minimum rodiča vysokoškoláka" sa rodičom dostali aktuálne informácie o štúdiu, jeho organizácii a priebehu, o kreditovom systéme, ako aj o spôsoboch overovania a hodnotenia vedomostí a o možnostiach zmien v priebehu štúdia. Pozornosť bola venovaná aj ubytovaniu, stravovaniu, zdravotnej starostlivosti a problematike štipendií a študentských pôžičiek. Záverečná časť patrila odpovediam na otázky rodičov.

Počas 4 dní prijímacích skúšok sa na týchto podujatiach zúčastnilo približne 400 rodičov, ktorí každý deň prostredníctvom anonymnej ankety hodnotili obsah, formu, čas, miesto i organizáciu podujatia. Vyhodnotenie ankety ukázalo, že rodičia boli podujatím prijemne prekvapení, veľmi pozitívne hodnotili jeho obsah i formu. Prakticky všetci napísali, že by ho rozhodne odporučili aj ostatným rodičom.

Organizátori veria, že sa im podarilo vyslať dôležité posolstvo o fakulte a sú presvedčení, že ak sa bude v rodinách úspešných uchádzačov rozhodovať o výbere vysokej školy, aj pod vplyvom tohto podujatia bude ich rozhodovanie ľahšie, bude správne a v konečnom dôsledku budú spokojní.

PhDr. Marián Kika
KE EF UMB

Milánska publikácia o preklade

Preklad patrí k najstarším formám kontaktu medzi jednotlivými literatúrami a kultúrami, súvisí s literatúrou, lingvistikou, ako i ďalšími vednými oblasťami, napr. históriou, politológiou a pod. Ako odbor sa študuje na Univerzite Mateja Bela (najprv v rámci Filologickej fakulty a v súčasnosti na Fakulte humanitných vied). Veľkú pozornosť venujú prekladu aj na Janovskej univerzite (*Università di Genova*) v Taliansku (konkrétne na Filozofickej fakulte, ktorá rieši vzťah preklad a literatúra, a na Fakulte politológie: vzťah – ideológia), s ktorou spolupracujeme na báze študentských a pedagogických výmen Erasmus/Sokrates, ako aj na báze vedeckej. Konkrétnym výstupom uvedenej spolupráce je vydanie publikácie (v talianskom jazyku) „La traduzione come strumento di interazione culturale e linguistica", ktorej spoluautormi sú s kolegami z *Università di Venezia*, *Università di Pavia* a *Università di Parma* aj **PhDr. Ivan Šuša, PhD**. z oddelenia prekladateľstva a tlmočníctva Katedry slovenského jazyka a literatúry Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela a **Dott.ssa Patrizia Prando, PhD**. z Katedry politológie Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB. Uvedená publikácia, ktorú zostavil **Dott. Luca Busetto, PhD**. vyšla v Miláne a je výstupom janovského projektu Ministerstva školstva Talianskej republiky („Interazione culturale e integrazione linguistica nell´esperienza europea"). V Taliansku sa bude používať vo vyučovaní translatológie a cudzích jazykov, pričom v súčasnosti je tam už v predaji v obchodnej sieti (cena 25 eur). Spoluautori sa ju rozhodli venovať Univerzitnej knižnici UMB – od júla je k dispozícii pre pedagógov a študentov našej univerzity.

Dott.ssa Patrizia Prando, PhD.
PhDr. Ivan Šuša, PhD.

Aktívna účasť učiteľov PF UMB na konferencii ISATT v Laponsku

Univerzita Rovaniemi

V dňoch 1. – 4. júla 2009 sa učitelia Katedry elementárnej a predškolskej pedagogiky PF UMB zúčastnili na medzinárodnej konferencii **Navigating in Educational Contexts:** ***Identities and Cultures in Dialogue*** na Univerzite v Rovaniemi (University of Lapland, Rovaniemi, Finland). Garantom konferencie bola ISATT – The International Study Association on Teachers and Teaching, ktorá vznikla v októbri 1983 v holandskom Tilburgu. Cieľom menovanej asociácie je podporovať, prezentovať, diskutovať a šíriť výskum o učiteľoch a vzdelávaní a následne prispievať k formovaniu predmetnej teórie.

Na konferencii boli prezentované subtémy:

doc. Kasáčová pri prezentácii

- Výzvy pedagogiky v 21. storočí
- Profesijný rozvoj a vzdelávanie
- Spoločenstvá a partnerstvá
- Identity a kultúry.

Konferenciu otvorili profesorka Anneli Lauriala – vedúca organizačného výboru konferencie University of Lapland (Finland), profesor Michael Kompf – predseda komisie ISATT Brock University (Canada) a rektor hostiteľskej univerzity Mauri Ylä-Kotola.

Na konferencii počas štyroch dní odzneli zaujímavé plenárne prednášky a množstvo podnetných prezentácií v paralelných sekciách. Atmosféru dotvárali priestory s tematickými postermi z Portugalska, Nórska, Turecka, Holandska, Fínska, Nemecka, Talianska a Slovenska.

Poster Area

Príspevky našich učiteľov sa týkali možností a limitov, ktoré priniesla kurikulárna reforma v primárnom vzdelávaní na Slovensku, kariérového systému, profesijného rozvoja učiteľov na Slovensku, a profesijných činností učiteľov skúmaných v rámci projektu APVV -0026-07 Profesia „učiteľ preprimárnej edukácie“ a „učiteľ primárnej edukácie“ v dynamickom poňatí, ktorého hlavnou riešiteľkou je doc. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.

V sekcii E2 – TEACHER EDUCATION: REFORMS AND APPROACHES vystúpil PaedDr. Štefan Porubský, PhD. s príspevkom *Teacherś pedagogical ideals and beliefs – The possibilitie and limits of the primary education reform within the dynamic social and economic changes.* V sekcii F6 – TEACHER PROFESSIONALISM vystúpila doc. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc. s príspevkom *Professional practices in research and teacher´s development.* PaedDr. Simoneta Babiaková, PhD. prezentovala poster s názvom *Teachers´ life-long education in Slovakia.*

Konferencia sa vyznačovala vynikajúcou organizáciou, premysleným programom, disciplínou účastníkov a príjemným prostredím hostiteľskej univerzity. Program bol zostavený nielen na efektívne využitie pracovného času, ale aj vzhľadom na psychohygienu účastníkov. Nezabudnuteľné stretnutie s viceprimátorkou na radnici mesta, výlet vyhliadkovou loďou, prehliadka múzea Arctic – Lapland, to všetko zostane v našej pamäti ešte dlho. Vysokoškolskí učitelia a výskumníci z celého sveta zažili v Rovaniemi v Laponsku štyri efektívne a príjemne strávené pracovné dni.

Pracovná cesta a prezentácie našich učiteľov boli podporované Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0026-07.

Simoneta Babiaková,
Katedra elementárnej
a predškolskej pedagogiky,
PF UMB Banská Bystrica

EOOSSS – Experiential Education and Outdoor Studies Summer School

Letná škola zážitkového učenia a outdoorových štúdií 9. – 23. 5. 2009 Taliansko (Passo Tonale) a Chorvátsko (ostrov Murter)

1 projekt, 2 lokality, 4,5 hodiny spánku v priemere denne, 6 zúčastnených krajín, 7 univerzít, 8 precestovaných krajín Európy, 14 dní, 15 rôznorodých zimných a letných aktivít v prírode, 45 účastníkov, 52 hodín strávených v autobuse, 3069 m výškového prevýšenia, 3216 prejdených kilometrov – a nekonečné more zážitkov.

Práve tieto čísla dokonale vystihujú tohtoročný EEOSSS – Experiential education and outdoor studies summer schol, teda Letnú školu zážitkového učenia a outdoorových štúdií, ktorá sa konala pod záštitou Oddělení aktivit v přírodě UJEP v Ústí nad Labem. Projekt je spolufinancovaný z projektov Európskej únie a je do neho začlenených 12 univerzít. Slovensko je zastúpené študentmi a vyučujúcimi z KTVŠ FHV UMB.

Po úspešnej organizácii prvej časti projektu v Českej republike minulý rok, pristúpili tento raz organizátori k ešte ťažšej výzve, a to zorganizovaniu letnej školy v dvoch štátoch – Taliansku a Chorvátsku. Zatiaľ čo v minulom roku sa na projekte zúčastnili traja naši študenti, v tomto roku to bolo 8 študentov KTVŠ a 2 vyučujúci.

Passo del Tonale v talianskych Dolomitoch poskytlo ideálne miesto pre zimné aktivity na snehu aj v máji. Tunajší ľadovec umožňujúci celoročné lyžovanie dával priestor na lyžovanie a snowboardovanie, bežecké lyžovanie, nácvik carvingu a fun carvingu s použitím snowbladeov, nácvik lavínovej prevencie a vysokohorskú turistiku za pomoci skúsených inštruktorov. Deň odchodu z Talianska tí najodvážnejší ešte využili na rafting, pri ktorom v niektorých momentoch tuhla krv v žilách, adrenalín namŕzal na čele spolu s ľadovou vodou. Dávka endorfínov nás po tomto adrenalínovom zážitku príjemne nadľahčovala na sedadlách v autobuse pri presune do Chorvátska.

Druhá časť pobytu sa odohrávala na Murteri, ostrove v Jadranskom mori, spojenom s pevninou len 37-metrovým sklápacím mostom. Pôvabná zátoka s krištáľovo čistou vodou umožňovala účastníkom nácvik a zdokonaľovanie aktivít hlavne vo vodnom prostredí. Ďalším prostriedkom sebaspoznávania a tímovej spolupráce boli hry zážitkovej pedagogiky, ktoré mali pre nás do detailov pripravené organizátori. Základy voľného potápania, spojené s celodňovým výletom na lodi, morské kajaky, x-terra duatlon, orientačné aktivity, dobývanie ostrova, to všetko dokreovalo jedinečnú atmosféru a zážitky, na ktoré budeme ešte dlho spomínať.

Nič však netrvá večne, dva týždne zbehli ako voda dole tréningovým kanálom na rieke Noce, a my sa už len delíme o naše pocity so všetkými naokolo. Nové priateľstvá, kontakty a spoločné vyhliadky spolupráce do budúcnosti tak aj v tomto roku naplnili podstatu tohto projektu. A už teraz sa všetci tešíme na vyvrcholenie programu na budúci rok.

Projektu sa zúčastnili a Slovensko reprezentovali študenti a vyučujúci: Júlia Stašíková, Juraj Poláček, Ľuboš Roško, Michal Kámen, Anna Košičiarová, Ján Ružík, Mária Hennelová, Miroslava Plachá, PaedDr. Jaroslav Kompán, PhD., Mgr. Martin Babiar.

PaedDr. Jaroslav Kompán, PhD., Mgr. Martin Babiar, KTVŠ FHV UMB

Vedecký seminár Pustnutie krajiny – ochrana pôdy – krajinná ekológia

Dňa 9. 9. 2009 sa na Ústave vedy a výskumu UMB konal vedecký seminár pod názvom *Pustnutie krajiny – ochrana pôdy – krajinná ekológia* pod záštitou prorektora UMB v Banskej Bystrici prof. RNDr. Romana Nedelu, DrSc. a riaditeľky Ústavu vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici doc. PhDr. Jolany Darulovej, CSc. Seminár bol zorganizovaný v rámci projektu APVV-0591-07 a pri príležitosti životného jubilea 70. výročia narodenia prof. Ing. Rudolfa Midriaka, DrSc.

Organizátormi podujatia boli:

- Inštitút výskumu krajiny a regiónov Ústavu vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici,
- Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied,
- Národné lesnícke centrum vo Zvolene,
- Komisia Predsedníctva SAPV pre ekológiu a krajinné inžinierstvo,
- Slovenský výbor Programu UNESCO Človek a biosféra,
- Fakulta prírodných vied UMB v Banskej Bystrici.

Cieľom vedeckého seminára bolo načrtnúť a analyzovať problémy novodobého pustnutia kultúrnej krajiny Slovenska, vychádzajúc z problémov vzniku rozšírenia a zalesňovania spustnutých pôd v predchádzajúcom storočí, cez tzv. biele plochy, opúšťanie obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny v podmienkach spoločensko-ekonomických a klimatických zmien, európsku agrárnu reformu, zakladanie priemyselných parkov na úrodných pôdach ap.

zdroj: www.umb.sk

Vedecký seminár otvoril a viedol prof. Ing. Ivan Vološčuk, DrSc. (pracovník Inštitútu výskumu krajiny a regiónov ÚVV- UMB) ako jeden z odborných garantov vedeckého seminára

Vnímaví účastníci vedeckého seminára

Z pôsobenia na Lektoráte slovakistiky v Taliansku

Ministerstvo školstva SR dlhodobo podporuje rozvoj slovakistiky v zahraničí, a to najmä vysielaním učiteľov na základné, resp. krajanské stredné školy alebo lektorov na univerzity. Hlavným cieľom je udržanie slovenskej identity prostredníctvom výučby jazyka (najmä v krajanskom kontexte) a výchova nových slovakistov (hlavne v štátoch západnej Európy), ktorí budú potenciálnymi šíriteľmi našej kultúry a literatúry.

Uplynulý akademický rok som mal tú česť pôsobiť ako lektor kultúrnej výmeny na Lektoráte slovenského jazyka a kultúry Ministerstva školstva SR v Taliansku, konkrétne na Neapolskej univerzite (*Istituto Universitario Orientale*, Napoli). Na uvedenom lektoráte má slovakistika výraznú tradíciu. Vyučuje sa tam od roku 1942, ako lektori tam pôsobili i básnik Milan Rúfus, prekladatelia Viliam Turčány a František Hruška. V súčasnosti už nejestvuje ako samostatný odbor, ale v rámci odboru tzv. kultúrnej mediácie, v ktorom si študenti môžu vybrať min. dva, max. tri jazyky. (Výdatnejšiemu rozvoju dnes, bohužiaľ, bránia škrty v štátnom rozpočte talianskej vlády, ako aj škrty zo strany uvedenej univerzity, v dôsledku čoho už lektorát nebude v budúcnosti existovať.) Počet slovakistov síce nie je veľký – čo je na slovenčinu ako tzv. malý jazyk pochopiteľné – teší však záujem zo strany poľských študentov, ktorí dnes tvoria v rámci „krúžku“ väčšinu. Pôsobenie na uvedenej univerzite malo okrem jazykového aspektu (výučba pre prvý, druhý a tretí ročník slovenčiny) i kultúrno-spoločenský aspekt. Úlohou bolo predovšetkým „zviditeľniť“ slovenskú literatúru, kultúru a históriu. Pre študentov uvedenej fakulty (nielen v rámci slovakistiky, ale aj pre študentov ďalších jazykov) som preto pripravil sériu prednášok zo slovenských reálií (o M. R. Štefánikovi, M. Rúfusovi, židovskej literatúre na Slovensku, k vzniku SR a pod.), zo slovensko-talianskych literárnych vzťahov, participoval som na prednáške prezidenta talianskych slavistov prof. Marcella Garzanitiho a pod. Vo vedeckej oblasti som mal možnosť prezentovať súčasnú slovakistiku a Univerzitu Mateja Bela na konferencii v Janove, ako aj na obhajobách diplomových prác janovských študentov. Za pozornosť stojí i to, že Neapolská knižnica Orientale prijala do svojich zväzkov vedecké monografie jazykovedcov a literárnych vedcov zo spojenej Katedry slovenského jazyka a literárnej vedy s oddelením prekladateľstva a tlmočníctva UMB.

Kultúrno-spoločenský aspekt malo otvorenie výstavy o M. R. Štefánikovi v Ríme, ako aj stretnutie s veľvyslancom SR v Taliansku Stanislavom Vallom. Rozbehla sa tiež dobrá spolupráca so slovenskými a českými krajanskými organizáciami, najmä Tatra a Bohemia, a to hlavne v oblasti kultúry.

PhDr. Ivan Šuša, PhD.
lektor Ministerstva školstva SR v Taliansku, FHV UMB

S veľvyslancom SR v Taliansku Stanislavom Vallom

Študenti FPVaMV UMB boli i počas leta aktívni ako členovia Slovenskej atlantickej komisie

SIMOTAN IV- Simulácia Severoatlantickej rady (NAC)

V dňoch 20. – 23. mája 2009 sa v portugalskom Lisabone po štvrtýkrát konala Simulácia Severoatlantickej rady, ktorú organizovala Portugalská atlantická komisia v spolupráci s Fakultou sociálnych a ekonomických vied Technickej univerzity v Lisabone. Podujatia sa spolu so zástupcami zo 7 organizácií združených v Asociácii Atlantickej zmluvy (ATA) zúčastnil aj delegát zo Slovenskej atlantickej komisie a študent 4. ročníka medzinárodných vzťahov Miroslav Mizera. Témou májovej simulácie bola **vnútropolitická kríza v Mauritánii** a následné ohrozenie bezpečnosti občanov štátov Aliancie, ktorí boli počas nej zajatí v tejto západoafrickej krajine. Scenár bol zostavený tak, aby nekopíroval žiadnu z horúcich tém medzinárodnej bezpečnosti, zároveň však mal viesť k najdeniu riešení potenciálnych kríz, ktoré sú za hranicami NATO. Úlohou simulácie bolo poukázať na dostupné prostriedky (najmä mierové), ktoré Aliancia má k dispozícii na vyriešenie kríz podobného druhu. Na záver podujatia boli jednotliví delegáti ocenení certifikátom za úspešné, mierové ukončenie krízy ďaleko za hranicami Aliancie.

5 rokov Slovenska v NATO a EÚ – 60 rokov transatlantickej vízie

Pri príležitosti dvojitého výročia – **60 rokov** od vzniku **Severoatlantickej aliancie** a **piatich rokov od vstupu Slovenska do euroatlantických integračných zoskupení** 2. júna zorganizovala Slovenská atlantická komisia, v spolupráci s Ministerstvom obrany SR a Ministerstvom zahraničných vecí SR, medzinárodnú konferenciu, ktorej cieľom bolo zhodnotenie doterajšieho vývoja a načrtnutie budúcich výziev. Na organizácii konferencie, ktorá sa konala v Kongresovej sále Ministerstva zahraničných vecí, sa podieľalo 6 študentov tretieho a štvrtého ročníka FPVaMV, členov Slovenskej atlantickej komisie. Medzi najvýznamnejších hostí konferencie patrili napr. Miroslav Lajčák, minister zahraničných vecí SR, Jaroslav Baška, minister obrany SR, podpredseda vlády SR Dušan Čaplovič, vedúci Stáleho zastúpenia SR pri EÚ Maroš Šefčovič, riaditeľ GMF US v Bratislave Pavol Demeš, podujatia sa zúčastnila približne stovka členov bezpečnostnej komunity na Slovensku.

Diskusia slovenskej bezpečnostnej komunity s generálnym tajomníkom NATO

Odchádzajúci generálny tajomník Severoatlantickej aliancie **Jaap de Hoop Scheffer** v rámci svojej poslednej oficiálnej návštevy vo svojej funkcii prijal pozvanie Slovenskej atlantickej komisie a 17. júla vystúpil pred odbornou verejnosťou na tému „Aliancia v meniacom sa svete“. Na hodinovej diskusii sa organizačne podieľalo 10 študentov FPVaMV UMB (členov mimovládnej organizácie SAC), ktorí boli aktívni i počas diskusie a položili polovicu zo všetkých otázok smerovaných na generálneho tajomníka. De Hoop Scheffer, ktorý vo svojej funkcii skončil posledný júlový deň, v bratislavskom hoteli Crowne Plaza hovoril najmä o význame NATO pri ochrane bezpečnostných záujmov členských štátov a jeho ďalšom smerovaní a príprave novej Strategickej koncepcie, ktorú lídri členských štátov začali na tohtoročnom samite v Štrasburgu. Cieľom vystúpenia šéfa NATO bolo tiež zhodnotenie päťročného obdobia, ktoré bolo pre Slovensko, ako novú členskú krajinu, výnimočné (SR vstúpila do Aliancie počas prvých mesiacov holandského generálneho tajomníka v úrade).

Dánsky expertný seminár so slovenskou účasťou

Traja študenti FPVaMV a členovia Slovenskej atlantickej komisie sa v dňoch 6. – 12. júla 2009 zúčastnili interaktívneho seminára DAYS (Danish Atlantic Youth Seminar), ktorého cieľom bolo prostredníctvom simulovaného krízového manažmentu vyriešiť problém energetického uzla južného Kaukazu. Na vojenskej základni v dánskom meste Aalborg mali možnosť diskutovať s viacerými fundovanými odborníkmi na témy novej Strategickej koncepcie, vzťahov Ruska s NATO a južným Kaukazom a pod. Okrem samotného workshopu, v rámci ktorého boli všetci účastníci z viac ako 20 krajín rozdelení do skupín, v ktorých reprezentovali jednotlivé štáty regiónu južného Kaukazu a snažili sa vyriešiť podstatné energetické, etnické a politické problémy, organizátori kvalitného seminára pripravili pestrý program, ktorého súčasťou boli rôzne aktivity – nácvik dánskych folklórnych tancov, zoskok z vojenskej veže, návšteva najsevernejšieho miesta Dánska (Grenen), pôvodného cintorína Vikingov a iné.

14. ročník PAYS –Návrh nového Strategického konceptu Aliancie

V dňoch 1. – 8. augusta 2009 sa pod patronátom Portugalskej atlantickej komisie uskutočnil už 14. ročník PAYS (Portugalský atlantický mládežnícky seminár), ktorý tohto roku privítal účastníkov 16 krajín. Podujatia sa zúčastnili i dve delegátky Slovenskej atlantickej komisie a študentky 4. ročníka medzinárodných vzťahov – Martina Gonosová a Miriam Gurínová. Nosnou témou seminára bol náčrt novej strategickej koncepcie, ktorá bude nasledujúcich 12 mesiacov predmetom intenzívnych rokovaní. Koncepcia by mala priviesť NATO na kvalitatívne novú úroveň a reagovať na meniace sa medzinárodné prostredie, ako i zohľadniť jeho nových aktérov, vývoj potenciálnych hrozieb a celkovo rozšíriť agendu v súvislosti s komplexnejším definovaním bezpečnosti.

Odrazovým mostíkom samotného seminára bolo predstavenie národného záujmu a geopolitiky Portugalska, na ktorú nadviazala diskusia o altantických hodnotách v 21. storočí a výsledkoch Summitu NATO v Štrasburgu a Kehli. K budúcemu obrazu NATO a efektívnej novej stratégii sa účastníci mali dopracovať prostredníctvom sérii prednášok a diskusií zohľadňujúcich rôznorodé témy od juhoatlantických výziev, transformácie vojenských kapacít, či úlohy, ktorá prislúcha NATO v rámci reformy bezpečnostného systému. Ku konkrétnejšiemu náčrtu a bližšiemu pohľadu na poslanie Aliancie bol zvolený práve africký kontinent, ako príkladný región, v rámci ktorého sa regionálna bezpečnosť premieta do medzinárodných dôsledkov. Účastníci mali možnosť navštíviť Spojené veliteľstvo NATO v Lisabone. Po absolvovaní prednášok a diskusií samotní účastníci pristúpili k vlastnému rozpracovaniu návrhov nového strategického konceptu. V závere podujatia sa spoločne snažili definovať úlohu, ktorá prislúcha mladým Atlantistom, v súvislosti s budúcim Lisabonským mládežníckym atlantickým summitom a novou strategickou koncepciou.

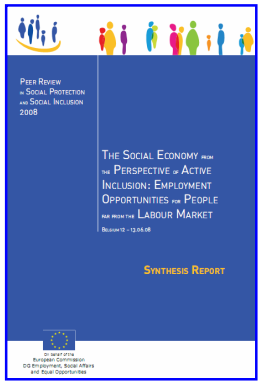
Ekspres Solidarności 2009 – Krakov, Varšava, Gdaňsk

Expres Soliarności je cyklickým projektom Európskeho centra solidarity, ktoré po druhýkrát vo svojej histórii dokázalo po dobu od 26. augusta do 2. septembra spojiť 250 mladých ľudí zo 42 krajín štyroch kontinentov. Za Slovensko sa na projekte zúčastnili členky Slovenskej atlantickej komisie a študentky štvrtého ročníka Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov – Kristína Vaníková a Martina Gonosová. Leitmotívom programu je spoločná cesta účastníkov špeciálnym vlakom z Krakova cez Varšavu až do Gdaňsku, kde celý projekt vyvrcholil slávnosťou na Westerplatte, pri príležitosti pripomenutia si sedemdesiateho výročia vypuknutia druhej svetovej vojny. Cestou nielen cez Poľskú republiku, ale aj naprieč poľskými dejinami (od nemeckého koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau, cez múzeum Varšavského povstania, stretnutie s bývalým poľským prezidentom a nositeľom Nobelovej ceny Lech Walesom, až po gdaňské lodenice, samotnú kolísku hnutia Solidarnosc) chceli organizátori vytvoriť medzinárodnú platformu pre výmenu názorov a vytváranie spoločných iniciatív pre upevnenie hodnôt solidarity, ľudskej dôstojnosti a slobody.

Miroslav Mizera, EURO-ATLANTIC QUARTERLY, Slovak Atlantic Commission

Vyšla publikácia Európskej komisie pre sociálnu ekonomiku a inklúziu (s informáciami aj o UMB)

Informáciu o vydaní publikácie dostala z Európskej komisie pre sociálnu ekonomiku a inklúziu prof. PaedDr. Gabriela Korimová, PhD., ktorá sa zúčastnila na zasadnutí tejto komisie vlani v júni v rámci Peer Review ako národný expert pre sociálnu ekonomiku a spolupracovala na podklade. Za Slovenskú republiku je v publikácii informácia aj o Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici a o Ekonomickej fakulte UMB.

(Spracované z informácie prof. PaedDr. Gabriely Korimovej, PhD.)
(RR)

Šport pre všetkých pre študentov a zamestnancov UMB

Študenti a zamestnanci UMB máte možnosť vykonávať pohybové aktivity počas semestra na princípe dobrovoľnosti, vlastných možností, schopností a na vlastné nebezpečie pod vedením odborných cvičiteľov.

ZIMNÝ SEMESTER 2009

PLÁVANIE – od 2.11.2009
/plaváreň FHV UMB/

pondelok	20.10 – 21.00
utorok	19.15 – 21.00
streda	18.20 – 21.00
štvrtok	19.15 – 21.00

VOLEJBAL, BASKETBAL
/šport. hala FHV UMB, Tajovského 40/

pondelok	20.30 - 22.00	basketbal
utorok	19.30 - 22.00	volejbal
streda	17.30 – 19.00	basketbal, 20.00 - 22.00 futbal, floorball
štvrtok	20.30 - 22.00	volejbal

AEROBIK
/šport. hala FHV UMB, Tajovského 40/

pondelok	19.30 - 20.30
streda	19.00 - 20.00

CVIČENIE VO FITNESS (posilňovňa)
/Fitness centrum FHV UMB, Tajovského 50, pri atlet.štad./

pondelok	17.00 - 22.00
utorok	17.15 - 20.00
streda	17.00 - 20.00
štvrtok	15.30 –18.00

ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA
/gymn. teloc. FHV UMB,Tajovského 40 /

pondelok	18.00 - 20.00
utorok	18.30 – 20.00
streda	18.00 - 19.00

Vstup do uvedených priestorov a využívať tieto aktivity vo vymedzených hodinách môžu iba členovia klubu vysokoškolského **Športu pre všetkých ŠK UMB**, na základe predloženého platného členského preukazu ŠPV alebo preukazu klubov združených v ŠK UMB.

Členom klubu ŠPV sa môže stať každý/á/ študent/ka/ a zamestnanec UMB, ktorý/á/ zaplatí klubový príspevok **12 € /na celý kalendárny rok/. Poplatky je možné zaplatiť u Dr. J. Palovičovej PhD. na KTVŠ č. 66 pondelok a v stredu od 18.30 do 20.00. /priniesť foto, občiansky preukaz alebo preukaz študenta/**

Platný preukaz ŠPV alebo preukaz ŠK UMB oprávňuje člena ku vstupu a účasti na ktorejkoľvek aktivite klubu ŠPV počas celého kalendárneho roka.

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

Raz za život!

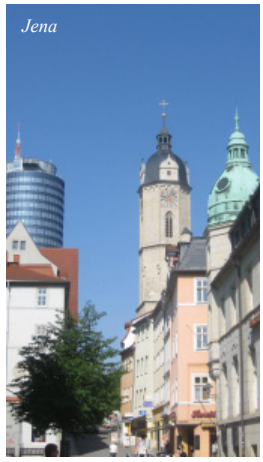
Študentská správa o pobytoch Erasmus na univerzitách v Nemecku

Jedinečná príležitosť ako si osviežiť štúdium je účasť na zahraničnom študijno-poznávacom pobyte Erasmus. Tento je možné absolvovať len jedenkrát za život. Preto neváhajte a chopte sa svojej šance. My sme túto príležitosť využili naplno, celý letný semester 2009 sme strávili na Univerzite Ludwiga Maximiliana v Mníchove a na Univerzite Friedricha Schillera v Jene.

Erasmus – čo za týmto pojmom sa skrýva? V prvom rade je to súčasť Programu celoživotného vzdelávania Európskej únie, ktorý poskytuje študentom a vyučujúcim možnosť zúčastniť sa na spomínanom zahraničnom študijno-poznávacom pobyte. Ako to už v živote chodí – všetko má svoje svetlé a temné stránky, a inak to nie je ani v tomto prípade.

Na naše (a Vaše!) šťastie jednoznačne prevažujú pozitíva! Aj keď sme sa spočiatku obávali byrokracie, veľmi milo nás prekvapila efektivita a flexibilita nemeckých úradov – všetko šlo ako po masle! Vôbec sa netreba báť opýtať, keď neviete ako ďalej, ľudia sú tam veľmi ústretoví a srdeční.

Ako sa to všetko začalo? Počas letného semestra 2008 (čiže rok vopred!) sme sa rozhodli prihlásiť na výberové konanie na Katedre germanistiky Fakulty humanitných vied našej univerzity. Okrem niekoľkých menej dôležitých dokumentov sme museli do polovice mája odovzdať vedeckovýskumný projekt s priamym vzťahom k Nemecku a nášmu štúdiu. Tento bol akýmsi vyjadrením našej osobnej a odbornej motivácie pre štúdium v zahraničí. Realizácia tejto práce však nebola na našej univerzite teoreticky ani prakticky možná, a to kvôli nedostatku knižných publikácií a absencii nemecky hovoriaceho prostredia. Témy projektov sa stali zároveň témami našich bakalárskych prác, a tak sme sa počas pobytu mohli venovať zbieraniu vhodnej literatúry, príp. vypracovávaniu praktickej časti. Do konca októbra 2009 sme vyplnili pár dokumentov a predbežne si vybrali predmety, ktoré sme chceli navštevovať v Mníchove a Jene. Sústredili sme sa na podobný obsah s tými, ktoré sme mali absolvovať v letnom semestri na domácej univerzite, aby nám ich príslušní vyučujúci mohli po príchode z mobility uznať a nemuseli sa „trápiť“ so skúškami.

Jena

Po príchode sme sa ocitli v úplne inom svete. Na internáte sme ihneď spozorovali mnoho nových tvárí z takmer všetkých kútov sveta. Časom sa z týchto neznámych stali naši každodenní spoločníci, bez ktorých by sme si Erasmus nemohli predstaviť, keďže je to hlavne o ľuďoch – o nových kontaktoch a predovšetkým priateľstvách, neopakovateľných zážitkoch a skúsenostiach s inými kultúrami. Nemusíte cestovať, stačí zájsť do „kuchynky“ a cítite sa ako v Číne, Indii, Mexiku, USA, Turecku, Rusku, ... ba dokonca v Afrike. Tento multikultúrny mix sa postaral o neopísateľnú atmosféru študentského života v zahraničí. K tomu všetkému sa

pridala ďalšia výhoda, resp. najväčšia motivácia, a síce zlepšenie cudzieho jazyka. Príležitosť denno-denne komunikovať v nemčine, ako aj v angličtine, pomáha zlepšiť sa v plynulej konverzácii, čo je v slovensky hovoriacom prostredí ťažké, ba až nemožné. Aj napriek medzinárodnému „osadenstvu" dominovalo nemecké prostredie. Kultúra a jazyk nás stretávali na každom kroku.

Bezproblémový prístup k informáciám – či už vo veľmi dobre vybavených knižniciach a študovniach s nekonečným množstvom cenných kníh, ale aj v priestoroch internátov, kde je pripojenie k internetu v každej izbe – nám v súčasnej elektronicko-informačnej dobe značne uľahčilo život. Aj vďaka tomu sme nazbierali dostatok materiálu na napísanie bakalárskych prác.

Účasť na vyučovaní v inej spoločnosti a skúsenosť s „čiastočne" odlišným systémom vzdelávania nám otvorila nové obzory. Tam sme pochopili, že štúdium nie je o čítaní kníh a skúškach, ale predovšetkým o vzájomnej komunikácii a interakcii medzi študentmi a vyučujúcimi. Uvoľnená atmosféra počas seminárov neznižovala úroveň výučby. Práve naopak! Zvyšovala motiváciu a priamoúmerne s ňou aj chuť nadobúdať nové vedomosti.

Treba sa pripraviť na novinky, ako napr. dĺžka a organizácia semestra, odlišná mentalita, zvyky a spôsob života. Podľa nášho názoru sa však v „multi-kulti" spoločnosti žije príjemne.

Každý pobyt má svoje špecifiká vďaka ľuďom a mestu, do ktorého vycestujete. Jena Vás privíta svojou 100-tisícovou populáciou, z ktorej sú pätina študenti zo všetkých kútov sveta. Jej malebnosť, ba až priam „útulnosť", je jej najcharakteristickejšou črtou. Práve vďaka nej sa cítite v multikultúrnej spoločnosti ako doma, resp „s bandou Erasmákov" všade kam sa pohnete. Tiež máte vždy prehľad, čo sa kde deje. Ďalšie obrovské plus je doprava, ktorú slovenský návštevník okamžite ocení piatimi hviezdičkami – električkou ste raz-dva na druhom konci mesta, pričom študenti cestujú zadarmo, a inak tomu nie je ani s vlakmi po celom Durínsku! Perličkou z môjho pobytu je nečakané stretnutie s Dr. Zuzanou Bohušovou z našej Katedry germanistiky počas Svetového kongresu germanistov 2009 Jena – Weimar. Vďaka tomu sme mohli prediskutovať moju bakalársku prácu, keďže pani doktorka je moja konzultantka.

Pred univerzitou v Mníchove

Mníchov je očarujúce veľkomesto. Drahé auta, bezstarostný život, turisti, cyklistické chodníčky, pivné terasky známe ako Biergarten, kde sa stretávajú známi aj neznámi, to všetko a ešte omnoho viac mu dodáva jeho osobitný šmrnc, lesk a veľkoleposť. Spočiatku som sa trochu bála, či sa tam nestratím, no doprava je prehľadná. Metrom sa dostanete takmer všade. Ujde jedno, o chvíľku je tu ďalšie. Vládne tam poriadok a bezpečnosť, na ktorú každodenne dohliada veľké množstvo policajných hliadok. Niet sa čoho báť. Mníchov dýcha turizmom a nikdy nespí. Každé dopoludnie, popoludnie, večer, v noci, či až do rána sa niečo deje. Bavorská metropola ponúka každému návštevníkovi množstvo rôznorodých pamätihodností a miest, kde tráviť voľný čas. Vyskúšať a hlavne vychutnať si život práve tam bolo jedinečným zážitkom.

Finančná náročnosť programu by Vás nemala odradiť, pretože práca popri štúdiu je v Nemecku bežná záležitosť, čo môžeme z vlastnej skúsenosti potvrdiť.

Po návrate na Slovensko je nutné s nazbieraným entuziazmom vykročiť tou správnou nohou v ústrety úspešnému ukončeniu skúškového obdobia. Čo sa môže na prvý pohľad zdať náročné, koniec koncov nie je nezvládnuteľné. Povzbudzujúca je ochota zo strany vyučujúcich.

Tieto zdanlivé negatíva napokon aj tak prevalcujú pozitívne pocity z prežitia unikátneho semestra za hranicami domova.

Hor sa na Erasmus!

Antónia Ľachová, Soňa Holečková
FHV UMB, 3. ročník prekladateľstvo-tlmočníctvo / Nj – Aj

Tvorivosť a inovácia v európskom vysokoškolskom priestore

Európsky parlament a Rada EÚ na základe návrhu Európskej komisie vyhlásili rok 2009 za *Európsky rok kreativity a inovácií*. Za cieľ si postavili podporiť záujem a zvýšiť úroveň vedomostí verejnosti v oblastiach vzdelávania, kultúry, inovácií a podnikania. V čase hospodárskej a ekonomickej krízy mala myšlienka kreativity a inovácie pozitívne prispieť k personálnemu, sociálnemu a ekonomickému rozvoju na regionálnej a medzinárodnej úrovni. Práve škola poskytuje priestor na prezentáciu ľudských talentov a kladie dôraz na ľudskú schopnosť k inováciám, zohráva nenahraditeľnú úlohu v objavovaní prístupov k riešeniam problémov, dôsledkom čoho sa rozvíja

potenciál formovania lepšej Európy. Katedra európskych kultúrnych štúdií ako proeurópsky a prokultúrne orientovaný študijný program, Štátna vedecká knižnica a Alliance Française v Banskej Bystrici zorganizovali dňa 3. júna 2009 medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom *Tvorivosť a inovácia v európskom vysokoškolskom priestore.* Vybraní študenti európskych kultúrnych štúdií mali možnosť pomôcť pri príprave tejto významnej konferencie a následne aj participovať organizátorom v daný deň jej konania. Medzinárodná účasť hostí zaväzovala, aby dbali na precízny priebeh a dôkladné materiálne zabezpečenie, čomu PaedDr. Helena Bálintová, PhD. a PaedDr. Janka Pálková venovali niekoľko mesiacov mimoriadnu pozornosť. V priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v deň konania konferencie študenti vítali jej účastníkov. Bolo pre nich inšpiratívne vnímať atmosféru a zároveň byť súčasťou multilingválnej prezentácie účastníkov. Konferenciu slávnostne otvorila PaedDr. Helena Bálintová, PhD., ktorá milými slovami privítala účastníkov a zároveň uviedla program prvého dňa, čo bolo simultánne prekladané do francúzskeho, ruského a anglického jazyka.

Plenárne rokovanie otvoril prof. Rouet Gilles, DrSc., garant študijného programu európske kultúrne štúdiá, referátom s názvom *Nécessaires innovations dans l'enseignement supérieur : l'exemple de la formation des journalistes*. Potom ho vystriedal Côme Thierry s diskusným článkom *Quelles innovations dans la formation aux métiers du journalisme ? L'exemple du master « Journalisme Européen » de l'Université de Reims Champagne-Ardenne.* Zaujímavé témy obohatila prof. Kačiuškiené Genovaité, DrSc., z Šiauliai University a interná profesorka Katedry európskych kultúrnych štúdií FHV UMB svojím príspevkom *Besoins et possibilités des cours d'apprentissage de la langue lituanienne à distance,* ktorým zároveň ukončila plenárne zhromaždenie a účastníci sa po malom občerstvení presunuli do jednotlivých rokovacích sekcií.

Rokovanie v Sekcii A sa nieslo pod názvom *Atribúty formovania vzdelanostnej spoločnosti* a predsedal jej doc. Ing. Dušan Šuch, PhD. Predostretá bola problematika *inštitucionálnych predpokladov na vysokých školách pre transfer inovácií* alebo téma *Výstrednosť ako príklad spolupráce vysokej školy a praxe*, vo francúzskom jazyku *Formations universitaires et besoins des entreprises en Slovaquie: Quelle (s) équation(s) ?* Sekcia B bola umiestnená v prostredí, ktoré dýchalo históriou. Témou tejto sekcie bol *Status pedagóga vo vysokoškoslskom priestore.* Predsedníčkou bola prof. Kačiuškiené Genovaité, DrSc. Rokovanie sa začalo príspevkom *Etické aspekty výkonu profesie pedagóga*, v anglickom jazyku delegácia z Litvy nasledovne rozvinula témy *The Needs of Special Educators and Motivation of Their Professional Improvement, Students in Social Field Studies: Pecularities of Professional Motivation, Encouragement of Disabled for Participation in the Process of Higher Education.* Počas rokovaní študenti zabezpečovali technickú podporu, občerstvenie a zodpovedali na prípadné otázky účastníkov.

Po ukončení prvých dvoch sekcií už čakala na svojich hostí doslova pravá slovenská pohoda v reštaurácii s rovnomenným názvom, kde si mohli všetci vychutnať gastronomické pochúťky slovenskej kuchyne, ktorú ocenili najmä zahraniční účastníci konferencie.

Po chutnom a výdatnom obede sa všetci presunuli opäť do priestorov Štátnej vedeckej knižnice, kde rokovanie pokračovalo. Sekcia A sa tentokrát niesla pod názvom *Špecifické aspekty tvorivosti*, predsedala jej Mgr. Zuzana Ištvánfyová, PhD. a diskutovalo sa o témach ako *Tvorivosť a základy dizajnu, Vizuální obory – tvorba významu, Studijní obor hra na klavír jako aspekt inovace v nabídce studijních oborů na Katedře hudební výchovy PF Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Inovácie vo vyučovaní metriky*

na Katedre klasických jazykov FF TU v Trnave alebo ako IKT optimalizujú výučbu rytmického členenia veršovanej spisby. V Sekcii B sa pod vedením prof. Roueta a témou *Inovácia vysokoškolského priestoru prostredníctvom tvorivosti* rozbehla veľmi zaujímavá diskusia, ktorú rozvinuli príspevky delegácie z Talianska s názvami *Language and Intercultural learning in Tandem: a Pilot Project, Language Learning in Tandem at School Level*, hodnotné boli aj články s problematikou *Inovačné prístupy k rozvíjaniu interkultúrnej kompetencie vo výučbe cudzích jazykov na vysokej škole, Higher Education in Modern Russia: Problems and Perspectives, The role of the public action in promoting the European Higher Education Area: the case of France.* Všetky prezentované príspevky boli zaradené do zborníka z konferencie, ktorý v deň konania vedeckého podujatia sa distribuoval všetkým účastníkom.

Posledné otázky boli zodpovedané a konferencia sa mohla preniesť do priestorov galérie, kde na zúčastnených čakala vernisáž v podkroví. Svoje obrazy vystavoval významný umelec Milan Sokol, ktorý nás poctil svojou osobnou účasťou. Výstava mala názov *Ešte stále grafika* a predostrela nám tú najpestrejšiu paletu vnímania sveta okolo nás očami autora, ktorý vysvetlil podnety vedúce k zostaveniu tejto výstavy. PaedDr. Helena Bálintová na záver predniesla ďakovné slová a účastníci obohatení o nové poznatky odchádzali v úplnej spokojnosti domov. Prvotný cieľ, aby všetko prebehlo bez ťažkostí a s úsmevom na perách, bol splnený. Študenti boli nadšení novými skúsenosťami, ktoré chcú v budúcnosti v duchu študijného programu ďalej rozvíjať a zdokonaľovať. Spoznali zaujímavých ľudí z akademickej pôdy, ktorí svojím ľudským prístupom a kvalitami nám ukázali nové rozmery vzdelávania. Poďakovanie študentov patrí Dr. Bálintovej a Dr. Pálkovej za možnosť zúčastniť sa tejto medzinárodnej konferencie a vidieť svet vysokých škôl aj z iného uhla pohľadu.

Ivana Pástorová,
študentka Európskych kultúrnych štúdií, 2. ročník Mgr.

Legenda k fotografiám:
1. Otvorenie plenárnymi referátmi - prof. Rouet Gilles, DrSc., garant štúdia európskych kultúrnych štúdií
2. Rokovanie v Sekcii A pod názvom Atribúty formovania vzdelanostnej spoločnosti - Ing. Nová Jana, MBA
3. Rokovanie v Sekcii B pod názvom Inovácia vysokoškolského priestoru prostredníctvom tvorivosti
4. Diskusia účastníkov konferencie na výstave obrazov Milana Sokola s názvom Ešte stále grafika
5. PaedDr. Helena Bálintová uzatvára konferenciu ďakovnými slovami

Životné jubileum univerzitného profesora Vladimíra Patráša

...dokončenie zo strany 9

Bol vedúcim katedry (1993 – 1998), ale aj prorektorom pre vedu na Univerzite Mateja Bela (1997 – 2000), ako aktívny člen akademického senátu na fakultnej alebo univerzitnej úrovni sa vyjadroval k strategickým a koncepčným otázkam fakulty a vysokej školy; v súčasnosti je vedúcim sekcie slovenského jazyka a komunikácie Katedry slovenského jazyka a literatúry na FHV UMB.

V koncíznosti uvedené výsledky práce prof. Vladimíra Patráša presvedčivo dokumentujú, že jeho doterajší pedagogický, vedecký a kultúrno-spoločenský život je bohatý na konkrétne výsledky, uznania a ocenenia hodných univerzitného profesora.

Zostáva už len popriať jubilantovi, aby sa mu jeho vízie podarilo napĺňať, aby ho životný entuziasmus neopúšťal a aby ešte mnoho desaťročí mohol robiť dobré meno svojej Alma Mater a banskobystrickej a slovenskej jazykovede.

Doc. PhDr. Jana Klincková, PhD.
Katedra slovenského jazyka a literatúry FHV UMB

Médiá o nás...

Dátum	Periodikum	Príspevok	Obsah
5/16/2009	www.cas.sk	Slovensko má mať 45 špičkových centier excelentnosti	MŠ SR udelí tituly úspešným uchádzačom o vybudovanie centier excelentnosti, ktorými boli vysoké školy, ako aj ústavy SAV. Medzi úspešnými školami je aj UMB. Centrá excelentnosti vykonávajú výskum prevažne v jednom odbore vedy a techniky.
5/22/2009	Webnoviny	UMB nespĺňa jedno z kritérií na status univerzity	Akreditačná komisia navrhuje začleniť UMB do kategórie vysoké školy. UMB nespĺňa jedno z akreditačných kritérií (počet študentov na na jedného učiteľa). UMB má 1 rok na nápravné opatrenia. Podľa rektorky UMB univerzita splní všetky kritériá.
5/22/2009	Aktuálne Sk - internet	Univerzita Mateja Bela už nebude univerzitou	Akreditačná komisia navrhuje začleniť UMB do kategórie vysoké školy. UMB obhájila všetky predložené oblasti vedy a výskumu na veľmi dobrej a niektoré na vynikajúcej úrovni. Rektorka UMB je presvedčená, že do roka UMB splní aj posledné kritérium.
5/22/2009	SME	Nad slovenskými univerzitami sa stmieva	Podľa neoficiálnych informácií veľa slovenských vysokých škôl nesplní minimálne jedno z kritérií pre uznanie štatútu univerzity. Rozhovor s rektorkou UMB o výsledkoch komplexnej akreditácie.
5/22/2009	www.topky.sk	UMB nespĺňa jedno z kritérií na štatút univerzity	O výsledkoch komplexnej akreditácie, podľa ktorých je UMB navrhnutá na odsun do kategórie vysoké školy. Rozhovor s rektorkou UMB o jednolivých akreditačných kritériách.
5/23/2009	SME	Bystrici hrozí strata univerzity	UMB splnila 5 zo 6 akreditačných kritérií v rámci procesu komplexnej akreditácie. Akreditačná komisia dáva UMB rok na to, aby splnila poslené kritérium, inak môže prísť o status univerzity.
5/24/2009	Denník šport	Slovenky senzačne tretie v tímovej súťaži	Slovenské chodkyne získali 3. miesto na Európskom pohári v chôdzi vo francúzskom Metze. Trio Zuzana Malíková, Mária Gáliková a Mária Czaková sú absolventky, resp. študentky UMB v BB.
5/24/2009	www.pluska.sk	Slovenky senzačne 3. na EP v chôdzi, Tóth 9. na 20 km	Slovenské chodkyne získali 3. miesto na Európskom pohári v chôdzi vo francúzskom Metze. Trio Zuzana Malíková, Mária Gáliková a Mária Czaková sú absolventky, resp. študentky UMB v BB.
5/24/2009	SME	Slovenské ženy senzačne 3. v tímovej súťaži na EP v chôdzi	Slovenské chodkyne získali 3. miesto na Európskom pohári v chôdzi vo francúzskom Metze. Trio Zuzana Malíková, Mária Gáliková a Mária Czaková sú absolventky, resp. študentky UMB v BB.
5/24/2009	Orange portal online	Slovenky senzačne 3., Tóth 9. na 20 km na EP v chôdzi	Slovenské chodkyne získali 3. miesto na Európskom pohári v chôdzi vo francúzskom Metze. Trio Zuzana Malíková, Mária Gáliková a Mária Czaková sú absolventky, resp. študentky UMB v BB.
5/29/2009	SME	UMB získala z eurofondov päť miliónov eur	UMB získkala z eurofondov 4,979 milióna eur na vybavenie učební novou počítačovou technikou a dataprojektormi, vybudovanie dátového centra, ale aj na výmenu okien na budovách FPV, FHV, PrF a internátu na Triede SNP.
5/29/2009	Plus 1 deň	Univerzita Mateja Bela získala z eurofondov päť miliónov eur	UMB získkala z eurofondov 4,979 milióna eur na vybavenie učební novou počítačovou technikou a dataprojektormi, vybudovanie dátového centra, ale aj na výmenu okien na budovách FPV, FHV, PrF a internátu na Triede SNP.
6/1/2009	Radničné noviny mesta BB	UMB v BB, Centrum pre celoživotné vzdelávanie UMB, Metodické centrum UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí	Víťazi výtvarnej súťaže Moja najobľúbenejšia rozprávka Pavla Dobšinského. Výtvarná súťaž žiakov škôl s vyučovacím jazykom slovenským v zahraničí.
6/2/2009	Pravda	Pozrite si, kto kandiduje do Európskeho parlamentu	Zoznam kandidátov pre voľby do Európskeho parlamentu 2009. Prof. Ing. Jaroslav Ďaďo, PhD., EF UMB.
6/3/2009	bleskovky.sk	Vysoké školy trápi plagiátorstvo, problém sa rozmáha	Problémy s plagiátorstvom na vysokých školách v SR. Niekoľko prípadov aj na UMB. Odhaľovať pomáha program Theses z Masarykovej univerzity Brno. Plánuje zakúpiť aj UMB.
6/5/2009	Banskobystrické ECHO	Bystrici hrozí strata statusu univerzity	Akreditačná komisia dáva UMB rok na to, aby splnikla kritériá. Inak jej vezme status univerzity. UMB nesplnila posledné kritérium – pomer počtu študentov a pedagógov. Napriek tomu rektorka UMB verí, že univerzita svoj status obháji.
6/11/2009	Hospodárske noviny	Dve školy naraz? Pripravte si stovky eur.	Porovnanie poplatkov za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia na slovenských univerzitách.
6/13/2009	Plus 1 deň	Gymnastika: Na M-SR sa zaskvel Piasecký	Majstrovstvá Slovenska mužov a juniorov v športovej gymnastike. V hodnotení jednotlivých disciplín uspel Martin Argaláš, člen UMB BB, ktorý zvíťazil na kruhoch, v preskoku a na hrazde.

6/13/2009	Pravda	Na vysokých školách miznú počítače	V minulosti mizli najmä skriptá a knihy, objektom v súčasnosti sú počítače či ich programové vybavenie. Podľa prorektorky Miloty Vetrákovej boli na UMB najčastejším objektom dataprojektory, počítače, monitory, kamera a fotoaparát.
6/15/2009	SME	Univerzít ubudne. Nemajú na to.	Sedem z devätnástich univerzít má za sebou komplexnú akreditáciu. Viacerým z nich hrozí, že o titul univerzita prídu. Dôsledky komplexnej akreditácie na slovenské vysoké školy.
6/19/2009	COT business	Studenti ji milují, učitelé jsou jí věrní a absolventi jsou slavný	O Katedre cestovného ruchu a spoločného stravovania UMB a medzinárodnej konferencii s názvom Cestovný ruch – teória a prax v podmienkach globalizácie.
6/20/2009	SME	Univerzita Mateja Bela chce otvoriť pracovisko v Banskej Štiavnici	Rezort školstva robí podľa ministra Jána Mikolaja všetko pre to, aby v Banskej Štiavnici bola nejaká forma vysokoškolského štúdia. Záujem prejavila aj banskobystrická Univerzita Mateja Bela.
6/23/2009	Aktuálne Sk - internet	Mikolaj: Najslabšie vysoké školy zrejme zaniknú	Všetky kritériá komplexnej akreditácie splnilo zatiaľ 5 univerzít. Minimálne jedno kritérium nesplnila Univerzita Mateja Bela v BB, Žilinská univerzita a bratislavská Ekonomická univerzita.
6/24/2009	Hospodárske noviny	Veľa sa zlepšilo, ešte mnoho chýba	Čo najviac chýba cestovnému ruchu v Banskobystrickom kraji, ktorý svojimi danosťami patrí k turisticky veľmi atraktvnym oblastiam Slovenska a čo by mu pomohlo.
6/27/2009	Pardon	III. ročník Detskej univerzity UMB 2009	Oznam: UMB a CCV organizuje III. ročník Detskej univerzity UMB 2009 v dňoch 17.-21. augusta 2009.
6/28/2009	Hospodárske noviny	Uchádzači o VŠ štúdium majú druhú šancu	Predĺženie termínov podávania prihlášok na štúdium na VŠ. Na FHV UMB (prekladateľstvo a tlmočníctvo v taliančine) sa dá hlásiť do 11. augusta 2009.
7/2/2009	Hospodárske noviny	Vysoké školy ponúkajú druhú šancu	Možnosti dodatočného prijímacieho konania na slovenských univerzitách. FHV UMB prijíma prihlášky do 11. augusta 2009 na prekladateľstvo a tlmočníctvo v študijnom programe taliansky jazyk a kultúra.
7/3/2009	SME Ženy	Niektoré univerzity asi neprežijú	Rozhovor s Ľuborom Fišerom, predsedom Akreditačnej komisie o komplexnej akreditácii. UMB má vysoký počet študentov na jedného učiteľa. Znížiť by mala počet študijných programov a zvýšiť ponuku študijných programov v CJ.
7/5/2009	Hospodárske noviny	O štúdium na UK je najväčší záujem	Záujem o štúdium na VŠ. UMB patrí medzi školy s najviac prihlášok na jedno plánované miesto.
7/6/2009	Hospodárske noviny	Mladí chcú študovať právo, techniku nie	Záujem stredoškolákov o štúdium na VŠ. Pracovný trh žiada informatikov, najviac stredoškolákov sa hlási na humanitné a ekonomické vedy.
7/15/2009	Webnoviny	Schválili limity pre bezplatných externistov VŠ v roku 2010/2011	Vláda schválila limity súm pre jednotlivé verejné vysoké školy na akademickoý rok 2009/2010 v rámci ktorých budú môcť prijímať študentov na bezplatné externé štúdium. UMB 350 tis. - 425 tis. €.
7/23/2009	Ľudové noviny	Vegetácia a Vertigo Drevorezba a divadlo v Békešskej Čabe	Od začiatku júla zdobí dvor Domu slovenskej kultúry v Békešskej Čabe drevorezba, dielo prof. UMB Jany Kožuškovej s názvom Vegetácia.
7/25/2009	Hospodárske noviny	Najviac prihlášok dostala opäť fakulta UKF v Nitre	Do prvej desiatky fakúlt podľa počtu evidovanýách prihlášok patrí aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Medzi školy s najvyšším pomerom (uchádzač - ponúkané miesta) patrí aj Právnická fakulta UMB. (20 študentov na 1 miesto).
8/1/2009	Hlas ľudu	Letná škola ľudového tanca	DFS Pramienok, Selenč, Srbsko sa zúčastnil v dňoch 5.-14.7.2009 na Slovensku v BB, Letnej školy ľudového tanca. Podujatia sa zúčastnilo 14 detí zo Selenče, deti z Rakúska, Ukrajiny, Rumunska a Českej republiky.
8/13/2009	Ľudové noviny	Detská univerzita a letný tábor pre deti krajanov	Prázdninové akcie Metodického centra UMB v BB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a zahraničných študentov. - Detská univerzita Slovensko - krajina mojich predkov a Letný tábor pre slovenské deti z Maďarska - Tatranské leto.
8/15/2009	Hlas ľudu	Slovensko, krajina mojich predkov	Žiaci základných škôl v Srbsku sa zúčastnili 1. Detskej univerzity, ktorú usporiadala UMB v BB za finančnej podpory MŠ SR a NRSNM v Srbsku. Učastníci boli aj deti z Rumunska, Maďarska a Ukrajiny.
8/18/2009	Webnoviny	Akreditačná komisia do piatka uzavrie komplexné akreditácie VŠ	Do konca týždňa by mala Akreditačná komisia zverejniť hodnotenia VŠ. Komplexnou akreditáciou zatiaľ prešla Univerzita veterinárneho lekárstva v Košiciach. O štatút univerzity pravdepodobne príde aj UMB v Banskej Bystrici.
8/18/2009	SME	Žilinská univerzita sa možno zmení na vysokú školu	Žilinskej univerzite hrozí, že prídu o svoj univerzitný titul. Škola nesplnila zo šiestich kritérií len jedno - počet bakalárov a magistrov na prepočítaný počet vysokoškolských učiteľov. Strata titulu hrozí aj Univerzite Mateja Bela.

8/21/2009	www.cas.sk	Akreditačná komisia: Titul univerzita si zaslúži len 6 škôl	Titul univerzita si podľa Akreditačnej komisie, ktorá dnes uzavrela niekoľkoročné hodnotenie kvality vysokých škôl, zaslúži celkom šesť vysokoškolských inštitúcií. UMB nesplnila jedno kritérium maximálneho počtu 20 študentov na jedného pedagóga.
8/21/2009	Hospodárske noviny	Titul univerzita si zaslúži šesť škôl	Titul univerzita si podľa Akreditačnej komisie, ktorá dnes uzavrela niekoľkoročné hodnotenie kvality vysokých škôl, zaslúži celkom šesť vysokoškolských inštitúcií. UMB nesplnila jedno kritérium maximálneho počtu 20 študentov na jedného pedagóga.
8/21/2009	SME	Titul univerzita si zasluži sedem škôl	Sedem univerzít, devätnásť škôl bez zaradenia a jedna odborná vysoká škola. To je nový pomer vysokých škôr. Akreditačná komisia oficiálne ukončila komplexnú akreditáciu vysokých škôl.
8/22/2009	SME	Žilinská univerzita má stratiť titul aj doktorandov	Akreditačná komisia oficiálne ukončila komplexnú akreditáciu VŠ. Väčšinu univerzít odporúča preradiť na vysoké školy bez zaradenia. Je medzi nimi aj Žilinská univerzita a Univerzita Mateja Bela v BB.
8/22/2009	Webnoviny	Na Slovensku má byť šesť univerzít - v Bratislave, Košiciach a Zvolene	Akreditačná komisia odporúča, aby minister školstva ponechal medzi univerzitami len šesť zo 17 vysokých škôl. Pre nesplnenie kritéria limitu študentov na pedagógov zrejme prídu o univerzitné postavenie aj UMB v Banskej Bystrici.
8/24/2009	Hospodárske noviny	Štatút univerzity chce Mikolaj pre ďalších päť škôl	Minister školstva Ján Mikolaj plánuje priznať status univerzity ďalším piatim vysokým školám, medzi ktorými je aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.
8/24/2009	Webnoviny	Na jeseň sa má zvýšiť počet univerzít na dvanásť	Minister školstva Ján Mikolaj plánuje priznať status univerzity ďalším piatim vysokým školám, medzi ktorými je aj UMB v Banskej Bystrici.
8/27/2009	Ľudové noviny	Čaro letného Slovenska - Z aktivít čabianskych študentov	Účasť žiakov z Békešskej Čaby, Sarvaša a Slovenského Komlóša na Detskej univerzite UMB Slovensko, krajina mojich predkov.
9/9/2009	Hospodárske noviny-online	Trnka prehral. Kritéria akreditácie riešiť nebude.	Generálna prokuratúra v proteste napádala retroaktivitu akreditačných kritérií. Protest zamietla vláda. Na jeseň plánuje minister priznať status univerzity ďalším piatim vysokým školám, medzi nimi aj UMB v Banskej Bystrici.
9/9/2009	Webnoviny	Mikolaj pripravený aj na žaloby, Trnka sa naučil prehrávať	Generálna prokuratúra v proteste napádala retroaktivitu akreditačných kritérií. Protest zamietla vláda. Na jeseň plánuje minister priznať status univerzity ďalším piatim vysokým školám, medzi nimi aj UMB v Banskej Bystrici.
9/16/2009	SME	UMB si chce udržať status univerzity	Najzávažnejšou úlohou pre UMB v tomto akademickom roku je ukončenie procesu komplexnej akreditácie a splnenie aj poslednej podmienky na udržanie statusu univerzity.
9/16/2009	AZ TV	Frekventanti kurzu	Zahraniční Slováci hovorili o štúdiu na UMB.
9/16/2009	Webnoviny	Rektorka Univerzity Mateja Bela verí, že spĺňajú kritériá na univerzitu	Tlačová konferencia pri príležitosti otvorenia akademického roka 2009/2010 na UMB.
9/25/2009	STV - region. vys.	Fokus	Študijné referentky z FPVaMV a EF (Kyseľová, Mikušincová) a študenti FPVaMV a EF sa vyjadrovali k možnostiam poskytovania sociálnych štipendií.
10/2/2009	Hospodárske noviny	Kolotoč prijímania na vysokú začína	Ponuka štúdia na slovenských vysokých školách v akademickom roku 2010/2011. Ponuka štúdia UMB.
10/5/2009	SME	UMB čaká na definitívne potvrdenie, že je univerzitou	Minister školstva stále nevyzval UMB, aby odstránila nedostatky. UMB stihla splniť požadované kritérium. UMB čaká na potvrdenie splnených kritérií.
10/11/2009	Hospodárske noviny-online	Univerzita Mateja Bela už spĺňa kritériá na univerzitu	UMB už spĺňa aj kritérium maximálneho počtu študentov na jedného učiteľa s titulom profesor, docent alebo PhD. (Rektorka UMB, prof. Beata Kosová)
10/11/2009	Pravda	Univezita Mateja Bela: Už spĺňame kritérium na univerzitu	UMB už spĺňa aj kritérium maximálneho počtu študetnov na jedného učiteľa s titulom profesor, docent alebo PhD., ktoré ako jediné nespĺňala. (Rektorka UMB, prof. Beata Kosová)
10/11/2009	Webnoviny	UMB už spĺňa všetky ktiréria na zaradenie medzi univerzity	UMB už spĺňa aj kritérium maximálneho počtu študentov na jedného učiteľa s titulom profesor, docent alebo PhD. (Rektorka UMB, prof. Beata Kosová)
10/11/2009	Regina	UMB už spĺňa všetky kritériá na zaradenie medzi univerzity	UMB už spĺňa aj kritérium maximálneho počtu študentov na jedného učiteľa s titulom profesor, docent alebo PhD. (Rektorka UMB, prof. Beata Kosová)
10/11/2009	SME	UMB už spĺňa všetky kritériá na zaradenie medzi univerzity	Podľa rektorky UMB prof. Beaty Kosovej, UMB už spĺňa aj akreditačné kritérium maximálneho počtu študentov na jedného učiteľa s titulom profesor, docent alebo PhD.

Ing. M. Lihan, referát PaVV R UMB

Myslite už teraz na jeseň Vášho života.
Uzatvorte výhodnú zmluvu, získajte zaujímavý darček.

VYUŽITE INVESTÍCIU
S DOBRÝM ZAČIATKOM

až do 50€

Platí pre všetky zmluvy uzatvorené v čase od 1.10. do 31.12. 2009.
Pri podpise zmluvy darčeková nákupná poukážka.

Viac informácií: www.stabilita.sk alebo na bezplatnej infolinke 0800 11 76 76

DDS STABILITA
DOPLNKOVÁ DÔCHODKOVÁ SPOLOČNOSŤ, a.s.

Akcia platí len pre nových sporiteľov!

Konverzný kurz: 1€ = 30,1260 Sk

STABILITA VO VÝBORNEJ KONDÍCII

Doplnková dôchodková spoločnosť STABILITA, d.d.s., a.s., nie je na finančnom trhu nijakým nováčikom. Ako druhá najstaršia vstúpila na trh, vtedy ešte doplnkového dôchodkového poistenia, na sklonku roka 1997. Za dvanásť rokov svojej činnosti oslovila svojim produktom a službami viac ako 160 tisíc sporiteľov a približne 4 000 zamestnávateľov, s ktorými má uzatvorenú zmluvu o prispievaní na tento produkt. **Sporenie prevažnej väčšiny klientov významne podporujú práve pravidelnými mesačnými príspevkami ich zamestnávatelia a prostredníctvom nezanedbateľných daňových výhod motivuje účastníkov tohto systému aj štát.** Významnú úlohu v celom procese sporenia zohráva samozrejme aj samotná doplnková dôchodková spoločnosť. Práve tá totiž môže dobrým hospodárením vo fondoch, stav na účte klientov efektívne znásobiť. Sporiteľom, ktorí sú STABILITE verní od jej vzniku sa zhodnotili ich účty v priemere o 5,5 % ročne. Aj to sú fakty, ktoré musíme zobrať do úvahy, ak chceme objektívne zhodnotiť výhodnosť tretieho piliera. Po minuloročnej kríze sa na Slovensku totiž stále častejšie ozývajú hlasy, že fondy obyvateľom prerábajú ich peniaze, že im uberajú z úspor na poplatkoch, že ich výnosy sú zanedbateľne nízke a že jedinou záchranou by malo byť priebežné financované sociálne zabezpečenie. Na jeseň minulého roka sa naplno prejavili dôsledky americkej hypotekárnej krízy na celom svetovom finančnom trhu. V dôsledku toho prudko poklesli ceny všetkých cenných papierov. Pokles cien cenných papierov sa prejavil aj na hodnotách akýchkoľvek fondov. Môžu to byť obyčajne fondy, ktorých podiely si kúpi hocikto a ich cieľom je správa zverených finančných prostriedkov. Patria medzi ne povinné dôchodkové fondy, označované ako druhý pilier, ale tiež dobrovoľné penzijné fondy, známe ako tretí pilier. Iste, každý z pilierov má svoje plusy aj mínusy a každá minca má vždy dve strany. Jednoduchú matematiku a systém výhod si vie spočítať každý. Ak mali fondy koncom minulého roka straty, bolo to v dôsledku poklesu cien akcií. To neznamená, že sa situácia nezačala meniť a cena akcií už nikdy nestúpne.

Ako vyzerá situácia v DDS STABILITA dnes?

Súčasný stav hospodárenia v oboch fondoch STABILITA, d.d.s., a.s., je mimoriadne priaznivý. **Čistý výnos v príspevkovom fonde dosiahol za 9 mesiacov tohto roka približne 7 %, čo znamená, že dávno bola vykrytá „strata“ z minulého roka a účty klientov sa efektívne zhodnocujú. Je potrebné si zároveň uvedomiť, že ak hovoríme o čistom výnose, ide o zhodnotenie, ktoré na účtoch klientov pribudlo už po odpočítaní všetkých poplatkov.** Zatiaľ dosahované zhodnotenie vysoko prevyšuje výnosy posledných rokov, trojnásobne prevyšuje aj výnosnosť fondov konkurenčných DDS a dosahuje viac ako dvojnásobok výnosov, aké je možné dosiahnuť v súčasnosti na termínovaných bankových vkladoch.

Vývoj situácie môžu naši sporitelia veľmi jednoducho sledovať na dennej báze. Každý deň sa totiž na internetovej stránke zobrazuje hodnota **dôchodkovej jednotky v každom spravovanom fonde. Na prvý pohľad je tak možné zistiť, či táto hodnota priaznivo rastie alebo sa naopak znižuje.** Súčasná priaznivá situácia je vhodná pre všetkých sporiteľov, ktorí uvažujú o tom, že si zvýšia výšku svojho individuálneho príspevku, aby mohli naplno využiť celý daňový bonus a čo najlepšie zhodnotiť svoj účet. Je tiež zaujímavou výzvou pre tých, ktorí doteraz nemajú uzatvorenú zmluvu a každý mesiac tak prichádzajú nielen o zmienenú daňovú výhodu, ale najmä o pravidelný príspevok zamestnávateľa a výnosy, dosiahnuté zhodnocovaním úspor.

RADY PRE POUŽÍVATEĽOV BANKOVÝCH KARIET

Všetky debetné a kreditné karty vydáva Slovenská sporiteľňa s čipovou technológiou. Znamená to, že každá platobná karta má okrem magnetického prúžku aj čip, ktorý zvyšuje bezpečnosť kartových operácií.

„Prioritou pre nás je poskytnúť klientom ešte vyššiu bezpečnosť a komfort pri používaní platobných kariet a zabezpečiť rovnaké podmienky pre ich používanie v celom priestore eurozóny. Okrem kariet sme čipovou technológiou vybavili aj celú sieť našich bankomatov a platobné terminály u obchodníkov,“ hovorí Iveta Behúňová, vedúca oddelenia kartových produktov Slovenskej sporiteľne.

Čip v karte umožňuje bezpečné overiť každú transakciu v platobných termináloch a v bankomatoch, čím sa minimalizuje možnosť prípadného zneužitia karty. Používatelia kariet s čipovou technológiou zadávajú PIN kód nielen pri použití bankomatu, ale aj pri platbe u obchodníka.

Ako bezpečne používať platobnú kartu

Slovenská sporiteľňa svojich klientov upozorňuje, že je dôležité dodržiavať bezpečnostné zásady a nosiť platobné karty na bezpečnom mieste. Ku karte by mali pristupovať rovnako opatrne ako k hotovosti. Na kartu by si nemali písať svoj PIN kód, aby neuľahčili prístup ku svojmu účtu neoprávneným osobám. Užitočné sú aj ďalšie tipy ako bezpečne používať platobnú kartu a ako sa chrániť pred jej zneužitím.

Tipy ako bezpečne používať platobnú kartu

1. Kartu si hneď po jej prevzatí podpíšte.
2. Na kartu si nepíšte svoj PIN kód, ani ho neuchovávajte spolu s kartou.
3. Mali by ste vždy vedieť, kde máte svoju kartu.
4. Kartu uchovávajte oddelene od osobných dokladov.
5. Pri používaní platobnej karty na platby za nákupy cez internet používajte iba bezpečné a overené stránky.

Tipy ako sa chrániť pred zneužitím karty

1. Pri výberoch z bankomatov si pozorne prezrite bankomat – najmä otvor, do ktorého sa vkladá karta, či v ňom nie je nainštalované cudzie teleso.
2. Pri zadávaní PIN kódu si zakryte druhou rukou klávesnicu, aby ste zabránili jeho odpozorovaniu.
3. Nastavte si na karte limity na výber hotovosti a na platbu kartou tak, aby neboli príliš vysoké.
4. Hneď po zistení straty karty si ju telefonicky zablokujte. Telefónne čísla linky Sporotel sú 0850 111 888, 0915 111 888 alebo 0910 111 888. Banka kartu zablokuje ihneď potom, ako ju o to požiadate.
5. Pravidelne si kontrolujte výpisy z účtu. Ak zistíte nezrovnalosti, ihneď sa skontaktujte s bankou.

Čo ešte potrebujete vedieť?

Pri kreditných kartách poskytuje Slovenská sporiteľňa zdarma poistenie zneužitia karty pri jej strate alebo pri odcudzení. Vzťahuje sa aj na neoprávnené transakcie, ku ktorým dôjde v priebehu 24 hodín pred nahlásením blokovania karty na linke Sporotel.

Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Universitas Matthiae Belii

Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici *Universitas Matthiae Belii*. Vydáva: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Adresa: Národná 12, 974 01 Banská Bystrica. IČO: 30232295. Registrácia MK SR: EV 1116/8. Vychádza ako dvojmesačník, okrem letných prázdnin. Výkonná redaktorka: Ing. Ľudmila Kuchárová, tf.: 048/4461118, e-mail: ludmila.kucharova@umb.sk Jazykový redaktor: PhDr. Július Lomenčík, PhD. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Grafická úprava a tlač: Miroslav Chladný, tlačiareň BRATIA SABOVCI, spol. s r.o. Zvolen, http://www.printbs.sk, Fotografie: archív UMB. On-line verzia: www.umb.sk.
Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 25. novembra 2009. ***Nepredajné.***